

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ"

Навчально-науковий інститут
міжнародних відносин та національної безпеки
Кафедра регіональних студій

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І ТУРИЗМ: СУЧАСНІСТЬ ТА РЕТРОСПЕКТИВА

**Збірник матеріалів XI Всеукраїнської
науково-практичної конференції студентів
та молодих учених**

28 жовтня 2021 р., м. Острог

Випуск 11

Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2021

УДК 001:327+379.5

ББК 66

М 34

*Рекомендовано до друку вчernerю радою
Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та національної безпеки
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 3 від 20 жовтня 2021 року)*

Редакційна колегія:

Олександра Януль, Владислава Велешко, Вікторія Давидів.

Рецензенти:

Рудько С. О., кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри регіональних студій Національного університету «Острозька академія»;

Шишкін І. Г., кандидат історичних наук, доцент кафедри регіональних студій Національного університету «Острозька академія».

М 34

Міжнародні відносини і туризм: сучасність та ретроспектива: збірник матеріалів XI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих учених / ред. колегія: О. Януль, В. Велешко, В. Давидів. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. Вип. 11. 66 с.

DOI 10.25264/20.10.2021

У збірнику розміщено матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих учених «Міжнародні відносини і туризм: сучасність та ретроспектива», що відбулася 28 жовтня 2021 року на базі Національного університету «Острозька академія».

Для науковців, аспірантів та студентів.

УДК 001:327+379.5

ББК 66

© Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2021

© Автори статей, 2021

СЕКЦІЯ 1

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАРУБІЖНОГО РЕГІОНОЗНАВСТВА

*Ліна Закревська,
студентка 4 курсу,
Національний університет «Острозька академія»*

ГЛОБАЛЬНИЙ ВИМІР КОНФЛІКТУ В АФГАНІСТАНІ В ХХІ СТ.

Конфлікти в Афганістані мають свою довгу історію і тривають ще з 1978 року. Війна в Афганістані, яка розпочалась у 2001 році та триває по цей час, воєнні дії Міжнародних сил сприяння безпеці (ISAF) за підтримки Північного альянсу проти Талібану.

Як відомо, інтервенція США в Афганістан, яка сталася 7 жовтня 2001 року, стала відповіддю уряду Сполучених Штатів Америки на теракти 11 вересня 2001 спричинені «Аль-Каїдою». У відповідь на терористичні акти у Сполучені Штати та декілька країн – партнерів по НАТО – розпочинають в Афганістані операцію під назвою «Непохитна свобода». Основними завданнями операції було: знищити на території Афганістану угруповання «Аль-Каїди» (винуватців терактів) та скинути талібський уряд, який, власне, і підтримував терористські угруповання. Обидва завдання вдалося виконати в перші два місяці конфлікту, проте війна з «Талібаном» на цьому не завершилась.

Період з 2002 по 2008 рік ознаменувався як Стратегія США щодо військового розгрому талібів та відбудови основних інститутів афганської держави. У жовтні 2003 року Рада Безпеки ООН ухвалила рішення про продовження місії за межами міста. Це розширення було поступовим і завершилося в жовтні 2006 року, коли ISAF взяли на себе відповідальність за безпеку на території всієї країни. У результаті зросла кількість солдатів, які брали участь в операції. Головною метою Міжнародних сил було спробувати приборкати бойовиків Талібану та допомогти місцевій афганській силі взяти ситуацію під контроль.

За наступних 13 років ситуація в Афганістані не покращилась. У 2009 році за рішенням президента США Барака Обами була збільшена кількість американських військ та союзних військ НАТО на території Афганістану.

Третій етап, поворот до класичної доктрини боротьби з повстанцями, розпочався у 2008 році та прискорився за участі Президента США. Більші сили були використані для реалізації стратегії захисту населення від нападів талібів та підтримки зусиль з реінтеграції повстанців в афганське суспільство. Стратегія була поєднана з графіком виведення іноземних сил з Афганістану; починаючи з 2011 року, обов'язки з безпеки будуть поступово передані афганським військовим і поліцейським. Новий підхід значною мірою не досяг своїх цілей. До того часу бойова місія США і НАТО, офіційно завершилась у грудні 2014 року, перейшовши в новий етап підтримки, що отримав назву місія «Рішуча підтримка». 29 лютого 2020 року Сполучені Штати та таліби підписали мирну угоду в Досі, згідно з якою американські війська повинні вийти з Афганістану протягом 14 місяців, якщо таліби дотримуватимуться антитерористичних угод. Афганський уряд не був учасником угоди та відхилив умови звільнення полонених.

Після нових переговорів з представниками адміністрації нового президента США Джо Байдена дата виведення військ США та союзників була продовжена до 31 серпня. 1 травня 2021 року, після початку масової евакуації сил НАТО, таліби розпочали масштабний наступ по всій країні, під час якого вони захопили більшу частину країни, практично не зустрічаючи опору з боку сил безпеки Ісламської Республіки Афганістан. 15 серпня 2021 року таліби захопили Кабул. Того ж дня президент Афганістану Ашраф Гані втік з країни; таліби оголосили перемогу та переможне закінчення війни. Відновлення правління талібів підтвердили Сполучені Штати, і 30 серпня останній військовий літак США вилетів з Афганістану, припинивши майже 20-річну військову присутність Заходу в країні.

Список використаних джерел та літератури:

1. Війна в Афганістані (2001–2021). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_%D0%B2_%D0%90%D1%84%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%96_\(2001%E2%80%932021\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_%D0%B2_%D0%90%D1%84%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%96_(2001%E2%80%932021))
2. Країна, де постійно триває війна URL: <https://armyinform.com.ua/2021/07/krayina-de-postijno-tryvaye-vijna/>
3. Afghanistan War. URL: <https://www.britannica.com/event/Afghanistan-War>
4. The U.S. War in Afghanistan. URL: <https://www.cfr.org/timeline/us-war-afghanistan>

Єлизавета Маковій,

студентка 4 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

СИРІЙСЬКА КРИЗА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Сирія розташовується в самому серці арабського світу. В історії країни був період, коли вона перебувала під французьким мандатом. Під час холодної війни Радянський Союз надавав Сирійській Арабській Республіці дипломатичну, економічну і військову підтримку в протистоянні з Ізраїлем, тому в той момент Сирія фактично перебувала у сфері впливу СРСР. Етнічні та релігійні чинники сприяли тому, що Сирія та Іран встановили всебічні партнерські відносини: вони тісно співпрацюють в політичних, економічних і культурних сферах, в області безпеки обидві сторони підтримують одна одну у важливих регіональних питаннях, виступаючи в ролі військових союзників.

Сирійська криза – складний, суперечливий глобальний політичний процес. З одного боку, на регіональному рівні сирійський уряд виступає спільно з Іраном і рухом «Хезболла» проти арабського альянсу на чолі з Саудівською Аравією, Катаром і Туреччиною. З іншого боку, на міжнародному рівні сирійська криза є частиною «арабської весни», тому США і Європейський союз розглядають сирійський уряд в якості «сил зла», в результаті чого Сирія стає ареною для протистояння між різними сторонами світової політики. США і Європа зайняли жорстку позицію, засудивши режим Башара аль-Асада за репресії проти громадян і ввівши санкції відносно Сирії. Терористичному угрупованню «Ісламська держава» вдалося захопити чималу територію Іраку, Сирії, Лівану та інших країн під час політичного «вакууму», у результаті чого вона стала однією з головних загроз міжнародній безпеці. За час свого існування сирійський конфлікт призвів до серйозної гуманітарної кризи. Згідно з даними ЮНІСЕФ, в Сирії з військових дій в допомозі потребують 13,5 млн чол., в тому числі 6 млн дітей.

Стримування конфлікту і посередництво Росії й Китаю роблять можливим політичне врегулювання сирійської проблеми. Сирійські урядові війська, завдяки допомозі Росії, мають перевагу перед

опозицією: вони ведуть наступ на великі міста і розширюють зону свого контролю. У цей час найзручніший момент для розв'язання сирийського питання, оскільки майже всі сторони бажають врегулювати проблему якомога швидше.

16 січня 2016 р. США і Євросоюз зняли санкції з Ірану, у результаті чого Іран отримав можливість нарощувати експорт нафти. Зняття санкцій розрядило напруженість у відносинах між Заходом та Іраном, а позаяк Іран має істотний вплив на сирийський уряд, ситуація, що склалася, може сприяти розв'язанню сирийської проблеми. США зараз зосередилися на проведенні президентських виборів. Хоча Барак Обама, який був президентом США на той час, показав жорстку позицію щодо сирийської кризи. Росія не бажає проводити тривалу військову операцію в Сирії, хоча світові ціни на нафту через геополітичної напруженості матимуть короткостроковий ріст. Зняття санкцій з Ірану значно впливає на ринок нафти.

У грудні 2015 р. США і РФ дійшли спільної думки в питанні визнання терористичними трьох основних організацій: ІГІЛ, «Аль-Каїда» і «Джебхат ан-Нусра». Новий раунд переговорів щодо Сирії в Женеві розпочався 14 березня 2016 р. Хоча з деяких питань не всі сторони змогли домовитися, у цілому розв'язання сирийської проблеми має перспективи розвитку в позитивному напрямку.

Україна та Сирія розвивали активне економічне та військово-політичне співробітництво до 2011 р. У квітні 2002 р. Президент України Леонід Кучма відвідав Сирію з офіційним візитом. На початок 2000-их рр. припадає пік близькосхідної активності України, яка проявлялася, зокрема, в мирних ініціативах щодо врегулювання ізраїльсько-палестинського конфлікту.

В грудні 2010 р., за кілька місяців до початку кровопролиття у Сирії, Башар Асад здійснив офіційний візит до України. Київ не продемонстрував чіткої позиції після спалаху громадянської війни у Сирії. Аморфний підхід до Сирії викликав непорозуміння багатьох держав світу, які залучені до конфлікту. Крім того, уряд України навіть не спромігся захистити інтереси українських громадян, які залишилися в охопленій війною країні. Це яскраво проявилось у ставленні до Анвар Кочневої, української журналістки, яка тривалий час перебувала в полоні сирийських повстанців. Бойовики погрожували журналістці стратою, а позицію Києва кваліфікували як тотожну Москві й Тегерану.

Після повалення режиму Януковича позиції Києва та Дамаску стають більш виразними відносно один одного. Асад відкрито підтримував російську інтервенцію в Крим, а сирийська делегація була

серед 11 держав, які проголосували проти Резолюції Генеральної Асамблеї ООН про підтримку територіальної цілісності України № 68/262. Очевидно, що з початком збройного конфлікту на Донбасі сирійська криза не перебуває на порядку денному вітчизняного МЗС. Підтримка Дамаском держави-агресора унеможливорює подальшу співпрацю Києва з нинішнім сирійським режимом.

Україна поки робить скромні дипломатичні кроки відносно Сирії. Зокрема, Україна приєдналася до Рішення Ради ЄС 2014/309 від 28 травня 2014 р. щодо обмежувальних заходів проти сирійських високопосадовців.

Сирійська криза накладає додаткові міжнародні зобов'язання на Україну відповідно до Конвенції ООН про статус біженців. Крім гуманітарної кризи, викликані вимушеним переміщенням осіб зі східних областей, в Україні мешкають 3 тис. біженців та 6 тис. шукачів притулку станом на кінець 2014 р., частина яких має сирійське походження. Безумовно, це дуже скромні цифри у порівнянні з державами-сусідами Сирії чи південними країнами ЄС, однак Україна має послідовно виконувати міжнародні договори. Питання притулку входить до зобов'язань у рамках Угоди про асоціації між Україною та ЄС, а також є показником іміджу та цивілізованості держави.

Список використаних джерел та літератури:

1. 10 років війни у Сирії: кому вигідний конфлікт та які шанси на мирне завершення. URL: <https://suspilne.media/113723-10-rokiv-vijni-u-sirii-komu-vigidnij-konflikt-ta-aki-sansi-na-mirne-zaversenna/>
2. Геополітична шахівниця: Сирійська криза та Україна. Чи є взаємозв'язок? URL: http://icps.com.ua/assets/uploads/images/files/fpi_21_ukr_2015_01_09.pdf
3. Обама в ООН: «Довоєнний статус-кво в Сирії неможливий». URL: <https://www.golosameriki.com/a/obama-un/1755768.html>
4. Сирійський кризис: проблемы и перспективы урегулирования. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/siriyskiy-kризis-problemy-i-perspektivy-uregulirovaniya/viewer>
5. Concrete Steps the US Can Take to End the Syria Crisis. URL: <https://www.tni.org/es/node/13186>
6. Analysis: How to solve a problem like Syria? URL: <https://www.aljazeera.com/news/2015/10/1/analysis-how-to-solve-a-problem-like-syria>

Анастасія Хмарина,

студентка 3 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

МІГРАЦІЙНИЙ ФАКТОР ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИЧНОГО ТИСКУ НА КРАЇНИ

Міграційна криза в Європейському Союзі була значним випробуванням для європейських держав. Наймасовішою вона була у 2015 році. Саме тоді велика кількість мігрантів прибула в Європу з метою пошуку притулку. Політика ЄС в цій ситуації не була однозначною, проте міграційна криза у 2015 році була явищем, яке було спричинене здебільшого політичною ситуацією в країнах Близького Сходу.

У 2021 році з'явився новий тип загрози – гібридна. Це поняття охоплює багато аспектів. «Це широкий спектр скоординованих методів та дій, що використовуються ворожими державами та недержавними акторами з метою ураження вразливих демократичних держав та інституцій, не переступаючи межу формального розв'язання військових дій». Прикладом гібридних загроз може бути кібератака, втручання у вибори, використання мігрантів для вчинення тиску на політику держав».

Станом на теперішній час ситуація з мігрантами загострилась в країнах Балтії, Польщі та Білорусі. Країни Балтії та Польщі глибоко занепокоєні гібридними загрозами з боку Білорусі та Росії. У Німеччині вважають транзит біженців до країн ЄС «гібридною атакою». Так, міністр закордонних справ Німеччини Горст Зеєгофер заявив, що приплив біженців через Білорусь та Польщу є одним з міграційних викликів, які потрібно негайно вирішувати.

Президентка Естонії Керсті Кальюлайд поділяє думку Німеччини стосовно того, що міграційна ситуація в Литві є гібридною загрозою. Керсті Кальюлайд вважає, що це є загрозою не лише для Литви, а й для усіх країн Балтії, Євросоюзу та НАТО.

Аналогічна позиція польського уряду стосовно ситуації з мігрантами. Влада Польщі також розцінює цю ситуацію як гібридну загрозу. Варшава вважає, що міграційна криза на білоруському кордоні

може надовго затягнутись. Уряд Польщі розцінює цю ситуацію, як агресію з боку Білорусі.

Міграційна криза може використовуватись як засіб впливу на політику держав. Станом на 2021 рік можна спостерігати масову хвилю мігрантів через і з Білорусії в країни Балтії та Польщу. Польща та балтійські країни спостерігають посилення міграційного тиску з боку Білорусі на східних кордонах ЄС та НАТО. Уряди Литви, Польщі та Латвії звинувачують Мінськ в організації на їхніх кордонах потоків біженців з кризових регіонів. Наприкінці травня цього року президент Білорусі Олександр Лукашенко, як відповідь на посилення санкцій ЄС щодо своєї держави, оголосив, що Мінськ більше не стримуватиме потоки мігрантів на кордонах з країнами ЄС. Такий розвиток подій вказує на те, що Білорусь використовує міграційні потоки як інструмент впливу на держави Євросоюзу та показує цим своє незадоволення політикою європейських країн щодо Білорусі.

Якщо порівнювати міграційну кризу у 2021 році з 2015 роком, а також з іншими потоками мігрантів, то відмінність полягає в тому, що маршрут для мігрантів через Білорусію створений або підтримується Мінськом. Тому такі дії можна розцінювати як одну з форм гібридної атаки, коли мігранти використовуються як засіб політичного тиску.

Так, як це новий вид загрози, то ситуація потребує якнайшвидшого врегулювання з боку світової спільноти. Для розв'язання цього питання держави-члени ЄС проводять певні політичні заходи, щоб зменшити міграційний тиск на країни:

- спільне патрулювання державами-членами ЄС польського кордону з метою недопущення нелегальних мігрантів на територію Євросоюзу;
- перекриття шляхів для міграції через польський кордон;
- уряд Литви повідомив про план розпочати будівництво паркану на кордоні з Білорусією;
- уряд Польщі також повідомив про аналогічні наміри стосовно початку будівництва паркану на кордоні;
- польський уряд запровадив надзвичайний стан у прикордонній смузі.

З початку цього року понад 4100 мігрантів перетнули литовсько-білоруський кордон. Мігранти прибувають переважно з країн Близького Сходу та Азії і їх кількість постійно зростає.

Проте ситуація з мігрантами негативно впливає і на ситуацію в самій Білорусії. Кількість мігрантів зростає в державі, що викли-

кає незадоволення у самих білорусів. Тому Білорусь починає також впроваджувати певні обмежувальні заходи стосовно напливу мігрантів в країну. Так громадяни Афганістану, Єгипту, Ірану, Ємену, Нігерії, Пакистану та Сирії не зможуть отримувати надалі візу по прильоту до Мінська, а повинні звертатися за нею заздалегідь до білоруського консульства за місцем проживання.

Рада Європейського Союзу наголошує про необхідність продовжувати розвивати співпрацю з різними міжнародними організаціями та країнами, які є партнерами ЄС, яка є спрямованою на протидію гібридним загрозам.

Держави ЄС вважають неприпустимим використання мігрантів у гібридних цілях. Наразі одним із факторів того, чому країни не почувуються в безпеці є нові гібридні загрози в регіоні. Тому проблема гібридних атак і загроз зараз є одним з найважливіших питань, які потребують негайного спільного вирішення.

Список використаних джерел та літератури:

1. «Гібридна атака» Мінська. Біженці стають проблемою для самого Лукашенка. URL: <https://www.dw.com/uk/hibrydna-ataka-minska-bizhentsi-staiut-problemoiu-dlia-samoho-lukashenka/a-59573453>
2. Глави МЗС Польщі і країн Балтії обговорили гібридні загрози з боку Росії та Білорусі. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3315571-glavi-mzs-polsi-i-krain-baltii-obgovorili-gibridni-zagrozi-z-boku-rosii-ta-bilorusi.html>
3. Країни Балтії і Польща стурбовані загрозами з боку Білорусі та Росії. URL: <https://www.dw.com/uk/krainy-baltii-ta-polshcha-vidchuvaiut-defitsyt-bezpeky-cherez-bilorus/a-59169483>
4. Міграційна криза в ЄС: статистика та аналіз політики. URL: <https://cedos.org.ua/researches/mihratsiina-kryza-v-yes-statystyka-ta-analiz-polityky/>
5. Міграційна криза надовго, це агресія іншої держави – глава Бюро нацбезпеки Польщі. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3333784-migracijna-kryza-nadovgo-ce-agresia-insoi-derzavi-glava-buro-nacbezpeki-polsi.html>
6. Президентка Естонії назвала гібридною кризою ситуацію з мігрантами в Литві. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2021/07/30/7126051/>
7. У Євросоюзі вирішили, як боротимуться з гібридними загрозами. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/2835312-u-evrosouzi-virisili-ak-borotimutsa-z-gibridnimi-zagrozami.html>

Сергій Коновальчук,

студент 2 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

ВІДНОСИНИ ФРН ТА КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ЧЕТВІРКИ

Відомим є той факт, що ФРН здійснює активну політику в Центральній-Східній Європі. У цьому контексті досить важливо розглянути відносини Німеччини з країнами Вишеградської четвірки.

Вишеградська група – це регіональне об'єднання Польщі, Угорщини, Чехії та Словаччини (до 1993 – Чехословаччини), яке було утворене 15 лютого 1991 року в угорському місті Вишеград. Державами-ініціаторами цього утворення на початку було поставлено такі основні цілі: поглиблена співпраця країн-членів, утвердження стійкого демократичного режиму і верховенства права, економічний розвиток та інтеграція у євроатлантичні структури.

Попри спільність багатьох зовнішньополітичних орієнтирів та цілей, країни мають чимало розбіжностей у своїх національних інтересах. Наприклад, суттєво відрізняються позиції стосовно Єврозони та подальшого розвитку у ЄС. Ще одним дестабілізатором у відносинах між цими країнами є прагнення Варшави домінувати в межах об'єднання. Крім цього слід зазначити, що Вишеградська група не є інституційним утворенням. Це теж своєю чергою впливає на те, що рішення країн-членів нерідко виявляються незгодженими та неоднотайними. Тому в основному В4 діє на основі компромісу, а не консенсусу. Власне відсутність інститутів та неспроможність держав-членів зійтися на деяких питаннях стали вирішальними чинниками, які сформували загальне ставлення ФРН до Вишеградської четвірки. До цього необхідно додати й інтереси самої Німеччини. Серед головних варто відзначити такі: несприятливе відношення Берліну до можливих утворень інституційних об'єднань у межах ЄС, наявність деяких проблемних моментів у двосторонніх відносинах ФРН окремо з кожною з держав Вишеграда, проатлантична орієнтація В4 та її прагнення зменшити російський вплив. Вищеописані факти стали основними причинами того,

що Німеччина надає перевагу саме двостороннім відносинам з В4, вважаючи це більш зручним форматом співпраці.

Для кращого розуміння необхідно розглянути двосторонні зв'язки ФРН із країнами Вишеграда. У цьому випадку досить цікаво здійснити порівняльний аналіз цього виду відносин крізь призму історичних, політичних та економічних чинників. Таким чином історичний фактор є найбільшим дестабілізатором у взаєминах із Польщею та Чехією. На це вплинули події здебільшого Другої світової війни. У 2004 році польським сеймом була ухвалена резолюція про перемовини з Німеччиною щодо воєнних репарацій. 2 лютого 1945 року президентом Чехословаччини Е. Бенешом була підписана декларація щодо позбавлення чехословацького громадянства німців та угорців, що проживали на території держави. Попри те, що в 90-х роках минулого століття Німеччина підписала окремо з Польщею та Чехією документи, які були спрямовані на владнання історичних проблем, все одно навіть на сучасному етапі суперечливі події минулого періодично набувають політизації, більшою мірою в Чехії. На відміну від попередніх двох країн, Угорщина не має конфліктних моментів, пов'язаних з історичним минулим, але угорсько-німецькі відносини деякою мірою погіршилися через політику угорського прем'єр-міністра В. Орбана. Провокаційний закон про ЗМІ, перегляд конституції стали досить принциповими речами для Берліну з огляду на те, що це може підважити підвалини демократії в Угорщині. Серед усіх країн Вишеграда словацько-німецькі взаємини є найменш суперечливими з точки зору історичного, політичного та економічного аспектів. Як член ЄС, Словаччина остаточно налагодила та інтенсифікувала свої контакти із Німеччиною. Врешті-решт, оскільки Німеччина є одним із провідних торгових партнерів та інвесторів для країн ЦСЄ, то саме економічний чинник є найбільш вагомим для ФРН і всіх країн-членів В4, який спонукає держав до діалогу з метою владнання проблемних питань і підтримки стійких дружніх відносин.

Після 2004, коли країни Вишеграда стали членами ЄС, розпочався новий етап у розвитку цього об'єднання, який можна схарактеризувати певною «пасивністю» Вишеградської четвірки як цілісного утворення. Однак такі нові виклики, як фінансова криза року 2010, потреба у лобіюванні спільних інтересів у межах ЄС та зацікавленість у підсиленні безпеки у зв'язку із прагненнями Росії поширити свій вплив у регіоні, стали провідними проблемами на порядку денному у відносинах між державами Вишеградської групи та ФРН, що своєю чергою свідчило про відновлення їх посилених та актив-

них зв'язків. Тому в перспективах подальшої взаємодії цих країн немає жодних сумнівів.

Отже, на сьогодні вплив Вишеградської групи в регіоні не є істотним. Німеччина досить скептично ставиться до Вишеградської групи як до цілісного утворення країн ЦСЄ і тому надає перевагу двостороннім зв'язкам, які відрізняються особливою динамічністю. Незалежно від історичних і політичних проблем у двосторонніх взаєминах ФРН та держав В4, задля подальшого активного економічного розвитку країни активно працюють над тим, щоб знайти порозуміння з приводу суперечливих питань. Однак попри все, виклики сьогодення (зокрема проблема безпеки у ЦСЄ) вимагають як від ФРН, так і від країн Вишеграда для їх подолання більш скоординованих дій. Це у свою чергу свідчить про те, що перспективи подальшої інтенсивної взаємодії держав є досить широкими.

Список використаних джерел та літератури:

1. Кіш Є. Б. «Європейська карта» країн вишеградської четвірки: історія розвитку і формат співробітництва. *Науковий вісник Миколаївського національного університету В. О. Сухомлинського. Історичні науки*. 2012. Вип. 3.33. С. 259–267.

2. Чехи и немцы: история непростого соседства. Radio.Cz. 2013. URL: <http://www.radio.cz/ru/rubrika/progulki/chexi-i-nemcy-istoriya-neprostopogososedstva.kce/>

3. Хотькова Е. С. Вышеградская группа: опыт и перспективы. *Проблемы национальной стратегии. РИСИ Москва*, 2012. № 4 (13) С. 56–70.

4. Friendship in the making: Transforming Relations between Germany and the Baltic-Visegrad Countries / Bilčík V., Bukovskis K., Ciechanowicz A., Hettyey A. etc. Latvian Institute of International Affairs, Friedrich Ebert Stiftung. Riga. 2009. 184 с.

5. German-Czech relations positive despite the past. Deutsche Welle. 2012. URL: <http://www.dw.com/en/german-czech-relations-positive-despite-the-past/a15856252>

6. German Foreign Policy toward the Visegrad Countries. Patterns of Integration in Central Europe. *Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik*. 2014. С. 1–17. URL: <https://dgap.org/de/article/getFullPDF/25926>

7. German-Hungarian Friendship Standing on Shaky Ground. *NouvelleEurope*. 2015. URL: <http://www.nouvelle-europe.eu/en/german-hungarian-friendship-standing-shaky-ground>

*Анастасія Ішкова,
студентка 4 курсу,
Національний університет «Острозька академія»*

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Якби хтось захотів оцінити складність і багатовимірність сучасних німецько-польських відносин, то відразу ж виявив би, наскільки глибоко «двостороннє» переплітається з «європейським» у цьому зв'язку. Саме з цієї причини для ретельного вивчення німецько-польських відносин необхідно помістити їх в ширший європейський контекст. Важливо не тільки значення обох країн для ЄС в силу їх розміру, політичної та економічної могутності, а й важливість їх двосторонніх відносин для Європи.

Погіршення німецько-польських відносин протягом останніх п'яти років було тісно пов'язане із загостренням суперечок між Варшавою й інститутами ЄС, що займаються питаннями верховенства права в Польщі. З 2015 року польська панівна партія «Право і справедливість» трансформувала політичну систему в неліберальну демократію з авторитарними елементами шляхом захоплення судів і відмов виконувати рішення судів, включаючи Європейський суд. Ці події поставили Польщу на шлях зіткнення не тільки з блоком ЄС, а й з Німеччиною, яка в силу свого минулого особливо гостро сприймає правову державу як основний принцип будь-якої демократичної системи. Для панівної партії сварка з ЄС і Німеччиною має системний характер і зачіпає основні принципи функціонування ЄС.

Зміцнення контролю партії над усіма гілками влади визначається польським урядом як попередня умова для процесу зміцнення позицій Польщі в ЄС. Партія «Право і справедливість» розглядає будь-яку зовнішню критику, спрямовану на їх внутрішню політику, як посягання на національні інтереси Польщі.

Як своєрідний імпульс самозахисту, Європейська комісія вперше в історії почала діалог з Польщею в рамках програми «Верховенство права». Європейська Комісія засновувала своє рішення на

практично одностайній думці Венеціанської комісії про ситуацію в Польщі.

У 2016-2017 роках Венеціанська комісія випустила чотири критичні висновки по реформах, які були проведені в цей час Варшавою. В цей же період Європейська Комісія спробувала почати діалог з польським урядом і представила чотири комплексні рекомендації для Польщі. Польський уряд відмовився виконувати рекомендації.

Польща також зіткнулася з безпрецедентним конфліктом з Європейським парламентом. У 2016-2017 роках в Європарламенті відбулося вісім дебатів, пов'язаних з політичним втручанням партії «Право і справедливість» у сферу верховенства права. Європейський парламент схвалив безумовною більшістю голосів три резолюції, в яких критикувався спосіб підтримки верховенства права в Польщі.

Водночас, канцлер Німеччини Ангела Меркель і більшість провідних політичних діячів Німеччини довгий час зберігали мовчання, помітно відсторонено коментуючи ситуацію в Польщі. Швидше за все, вони вважали, що відкрита і жорстка критика з боку німецької політичної еліти може викликати негативні наслідки не тільки для Польщі як такої, але, що більш важливо, для відносин Польщі з ЄС. З 2017 року Ангела Меркель кілька разів беззастережно підтримувала дії Європейської Комісії в рамках діалогу з Варшавою.

На 2021 рік перспективи майбутніх німецько-польських відносин залишаються досить невизначеними. Погіршення політичних відносин між Німеччиною і Польщею матиме катастрофічні наслідки для польської економіки, якщо тривала конвергенція між двома економіками загальмується. Тривожним є те, що Польща включена в список уразливих країн для німецьких інвесторів.

У найближчі роки на німецько-польські відносини значний вплив також будуть мати проблеми Єврозони. Німеччина може прийняти рішення щодо усунення дефіциту євро і посилення інтеграції в Єврозоні. Якщо це станеться, економічні та політичні відносини між Німеччиною і Польщею неминуче ослабнуть, оскільки Берлін буде ще більш активно взаємодіяти з країнами-членами Єврозони. Це також може привести до деяких небажаних геоекономічних наслідків, включаючи європейські економічні проєкти, наприклад, енергетичні, які будуть включати Російську Федерацію в ширшому сенсі без урахування національних інтересів Польщі.

Зараз в польсько-німецьких відносинах існує безліч спірних питань, як політичних, так і економічних, що є ще одним викликом для двосторонніх відносин. Обидві країни мають різні погляди на

формат і функціонування ЄС. Польща є прихильницею Союзу, що розуміється як «Європа батьківщин», що забезпечує максимальний суверенітет держав, в той час, як Німеччина рішуче виступає за федерацію країн-членів, сильну єврозону і Німеччину як очевидного лідера такого ЄС. Польща не має наміру вводити євро як спільну валюту в найближчому майбутньому. Сильний ЄС під керівництвом Німеччини, із загальною валютною системою євро і взяттям на себе багатьох внутрішніх повноважень окремих держав – така німецька концепція спільноти, яку Польща на цей момент не повністю приймає.

Польщі необхідно зміцнювати свої позиції в ЄС шляхом співробітництва та покращення відносин з Німеччиною. Також їй слід одночасно працювати над зміцненням відносин з державами Центральної та Східної Європи, шляхом розвитку різних форматів регіонального співробітництва, таких як Вишеградська група або Ініціатива трьох морів.

Існує досить широкий перелік питань, які необхідно подолати у взаємних польсько-німецьких відносинах, в таких сферах як геополітика, питання польської меншини в Німеччині та можливі репарації, майбутня Німеччина та роль Польщі в Європейському Союзі. Не дивлячись на це, відносини між двома країнами нині є відносно коректними. Позитивною стороною є наявність добрих особистих контактів між польськими та німецькими політиками та хороші економічні відносини – Німеччина є ключовим партнером Польщі.

Вибори в Німеччині розпочнуть новий етап у двосторонніх та європейських відносинах між Німеччиною та Польщею, і як вони будуть розвиватися залежить від політичної волі політиків обох держав.

Список використаних джерел та літератури:

1. European Integration. URL: <https://eu.boell.org/en/2013/12/03/european-integration-1>
2. German-Polish European Dialogue. URL: <https://wise-europa.eu/wp-content/uploads/2018/02/German-Polish-relations-report.pdf>
3. Where are the Polish-German relations heading? URL: <https://warsawinstitute.org/polish-german-relations-heading/>

Олександра Януль,

студентка 4 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСТВА ЄС ЯК ОСОБЛИВОГО ФЕНОМЕНУ ОБ'ЄДНАНОЇ ЄВРОПИ

Питання європейського громадянства зазвичай повертається навколо уявлення про європейців як громадян держав, які самі є членами Європейського Союзу, оскільки усі люди, які є громадянами будь-якої із 27 держав-членів ЄС, також є громадянами ЄС. Термін «європейське громадянство» сприймається як умова, згідно з якою люди з різних країн повинні мати однакові права, щоб їх можна було відстоювати перед європейськими публічними судами та інституціями. Це означає, що, хоча вони є громадянами своєї країни, з правами та обов'язками, які передбачає громадянство, вони також є громадянами Європейського Союзу з додатковими правами та обов'язками.

Ще у 1957 р. Римський договір виклав ідею свободи пересування для жителів держав-членів через національні кордони. Свобода пересування для громадян дозволила б поступово розвивати спільну європейську ідентичність та все більш тісний союз між народами. Це був перший крок до запровадження громадянства ЄС.

Починаючи з 1960-х років ідея європейського громадянства розглядалась неодноразово, хоча й залишалась дискусійним питанням. На Паризькому саміті 10 грудня 1974 р. було запропоновано два конкретні заходи: каталог особливих прав, які можуть бути надані громадянам Європи у правовому просторі Співтовариства, і обрання до Парламенту ЄС шляхом загального виборчого права представників народів різних держав, об'єднаних в Спільноту. Проте жодне конкретне рішення тоді не було прийнято.

Європейське громадянство розглядалось як суто декоративний та символічний інститут, який додавав мало нового до права вільного пересування. Крім того, багато хто відчував потребу захищати першість національного громадянства і введення громадянства було надто великим кроком навіть для будь-якого найбільш згуртованого об'єднання держав. Оскільки громадянство є одним з най-

важливіших атрибутів державності, тому піднімаючи питання про громадянство ЄС, ми торкаємося питання про незалежність держави. Саме тому, переймаючись за свій власний суверенітет, держави не підтримували тіснішу політичну інтеграцію і питання трансформації потенціалу європейського громадянства залишалося на межі дискусії.

Далі ідея громадянства ЄС, яким ми його уявляємо зараз, була представлена в Маастрихтській угоді (1992). Європейський парламент закликав внести конкретне формулювання прав європейського громадянства до майбутнього договору. Так, в положеннях Маастрихтської угоди вперше було офіційно закріплене громадянство Союзу, спільне для громадян усіх країн ЄС. В договорі було викладено чіткий набір прав, відкритих для всіх громадян держав-членів ЄС. Проте і вони не були вичерпними щодо статусу європейського громадянина. Це пов'язано з наступними нормативними актами та пізнішими договорами, які додали більше прав для громадян.

Наприклад, у 1997 р., у проєкті Амстердамського договору було доповнено Маастрихтське положення про громадянство. В тексті угоди йшлося про те, що громадянство Союзу доповнює, а не замінює національне громадянство. Ніщцький договір (2001 р.) та Лісабонський договір (2007 р.) лише підкріпили ці положення.

Отож, громадянство ЄС лежить в основі Союзу. Зараз ЄС робить все можливе, щоб гарантувати надані ним права своїм громадянам. Європейська комісія кожні 3 роки звітує про прогрес на шляху до безпечного громадянства Союзу та про нові пріоритети й завдання на наступні роки у сфері прав громадянства ЄС. Комісія прагне розробити необхідні інструменти, щоб громадяни могли повною мірою скористатися своїм статусом європейських громадян. Це, звісно, мають бути спільні зусилля, тому для реалізації своїх пріоритетів, Комісія буде тісно співпрацювати з державами-членами, включаючи місцеві та регіональні органи влади, а також з іншими інституціями та зацікавленими сторонами ЄС, громадянським суспільством і, що найважливіше, самими громадянами.

Список використаних джерел та літератури:

1. E.U. Citizenship and Political Rights in an Evolving European Union. URL: <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4266&context=flr>
2. European identity and european citizenship in three “eurocities”: a sociological approach to the European Union. URL: <https://www.cairn.info/revue-politique-europeenne-2010-1-page-187.htm>

3. From the Europe of citizens to European citizenship, 1974-1992. URL: <https://ehne.fr/en/encyclopedia/themes/political-europe/liberty-and-citizenship-in-europe/europe-citizens-european-citizenship-1974-1992>

4. The architecture of European Union citizenship. URL: <https://jeanmonnetprogram.org/archive/papers/97/97-04--3.html>

5. The Status of European Citizenship: An Overview. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-51774-2_2

Владислава Велешко,

студентка 3 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СПІЛЬНОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ТА БЕЗПЕКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

Ідея військової співпраці у рамках європейського проєкту вперше була озвучена на початку 1950-х років, однак вона зазнала поразки. Вдруге вона стала популярною в 1990-х роках, коли конфлікти на Балканах показали нездатність ЄС діяти самостійно без НАТО для успішних військових інтервенцій, наслідок – поява військових груп, які беруть участь в миротворчих операціях. Втретє ідея практичного наповнення спільної оборонної та безпекової політики ЄС оформилася у червні 2016 року з представленням Високим представником ЄС із закордонних справ і безпекової політики Федерікою Могеріні нової Глобальної стратегії із зовнішньої та безпекової політики, яка змінила попередній документ від 2003 року. Стратегія під назвою «Спільне бачення, спільні дії: сильніша Європа» зобразила колективну думку країн-членів і запропонувала стратегічне бачення глобальної ролі ЄС. Вона стала уособленням нового погляду на захист спільного майбутнього Європи, який став консолідованим для проєвропейських сил у Євросоюзі.

Головна ціль стратегії – нарощення потенціалу ЄС самостійно функціонувати від НАТО у випадку необхідності, зміцнення його безпекових можливостей через поглиблення взаємодії між державами-учасницями щодо ефективного використання наявних ресурсів разом зі збільшенням оборонних бюджетів. Як відомо, світове політичне та безпекове становище Європи різко погіршилося за останні роки. ЄС стикається з низкою поточних проблем в галузі міжнародної безпеки й стабільності. Ключові з них включають організовану злочинність, тероризм, незаконне ввезення людей, міграцію, поширення звичайних озброєнь і зброї масового знищення, а також загрози безпеки, що виникають зі слабого верховенства закону в деяких третіх країнах.

Таким чином, однією з найбільш очевидних глобальних загроз є кіберризики. Інформаційні та комунікаційні технології стали невід-

дільною частиною повсякденного життя більшості населення світу, а також наріжним каменем інновацій та економічного зростання. Ці технології мають величезні переваги, але вони також тягнуть за собою значні ризики, оскільки інформація, яку вони містять або передають, може бути доступна і використана в злочинних цілях. Оскільки, Європейський Союз містить в собі величезну кількість різної інформації, зокрема конфіденційної та закритої, нарощення незаконного хакерства підриває цю безпеку.

Новий баланс сил теж викликає тривогу в політичному житті ЄС, адже Європа давно перестала бути центром сучасного світу. Зараз на передній план вийшли інші країни, рухомі сильним економічним зростанням, які претендують на своє законне місце на міжнародній політичній арені. Це означає, що європейські країни повинні зробити два важливих висновки з цього сценарію. По-перше, потрібно зосередити увагу та посилити співпрацю з такими державами, як Китай, Індія і Бразилія. Другий висновок полягає в тому, що, з огляду на вплив, який вони набули останнім часом, країни з економікою, що розвивається повинні бути включені в структури глобального управління, це допоможе зберігати мир та безпеку в цілому світі.

Те ж саме і зі зміною клімату, яке загрожує знищити навколишнє середовище і засоби до існування, особливо для майбутніх поколінь. Попри те, що вчені вивчають явище зміни клімату з 1988 року, і хоч 195 держав погодилися запобігти небезпечним змінам клімату, приєднавшись до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату у 1992 році, дипломатичний прогрес Європейської Спільноти в цій області дуже повільний.

Також на Європу значною мірою впливає політична нестабільність в Північній Африці та на Близькому Сході, з огляду на їх географічну близькість. Протягом багатьох років Сполучені Штати виконували самопроголошену місію по забезпеченню безпеки на Близькому Сході, мотивовану необхідністю захищати там свої власні інтереси, але зниження паливної залежності Америки й зрушення в її зовнішній політиці на бік Азії змінили ситуацію. Тим часом сильна залежність Європи від імпорту палива і ризики для безпеки, пов'язані з нестабільністю, роблять участь ЄС на півдні неминучою необхідністю. Також поширення війни й насильства в регіоні породжує серйозну гуманітарну кризу. Число людей, що шукають притулку в інших країнах, невинно зростає перевершуючи цифри, зафіксовані під час Другої світової війни. За даними Агентства ООН у справах біженців, нині тільки з Сирії налічується

понад чотири мільйони біженців. Ця ситуація є серйозним викликом для європейських країн.

Крім ризиків, які становлять для Європи конфлікти й суперечки уздовж її кордонів, варто враховувати й інші проблеми глобального характеру, такі як поширення ядерної зброї, організована злочинність, торгівля зброєю і людьми, нерівність і пандемії, які теж підривають Спільну зовнішню і безпекову політику Європейського Союзу.

Отже, спільна політика безпеки та оборони ЄС – це форма співпраці між державами Євросоюзу в галузі забезпечення безпеки та оборони. Вона включає також комплекс заходів у сфері забезпечення безпеки та обороноздатності Європейського об'єднання, сумісних з діяльністю НАТО для реалізації яких створені організаційні структури й власні оперативні можливості з метою виконання операцій з підтримки миру, запобігання конфліктам і зміцнення міжнародної безпеки відповідно до принципів Статуту ООН. Спільна зовнішня політика і політика безпеки ЄС, спрямована на вирішення конфліктів і зміцнення міжнародного взаєморозуміння, заснована на дипломатії та повазі міжнародних правил. Однак, на практиці політика безпеки все ще значно відстає у своїй діяльності від бажаних результатів, якщо врахувати розмір внутрішнього ринку та економічну силу ЄС.

Список використаних джерел та літератури:

1. European Foreign Policy and Its Challenges in the Current Context. URL: <https://www.bbvaopenmind.com/en/articles/european-foreign-policy-and-its-challenges-in-the-current-context>
2. Common foreign and security policy of European Union. URL: https://ec.europa.eu/fpi/what-we-do/common-foreign-and-security-policy_en
3. Foreign and Security Policy. URL: https://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_en
4. Priorities for the EU's new foreign policy agenda up to 2024. URL: <https://dgap.org/en/research/publications/priorities-eus-new-foreign-policy-agenda-2024>
5. The EU Common Foreign and Security Policy. URL: <https://www.swp-berlin.org/en/topics/dossiers/the-eu-common-foreign-and-security-policy>

*Марія Трачук,
студентка 3 курсу,
Національний університет «Острозька академія»*

СЛАБКІ СТОРОНИ ОКРЕМИХ МІЖНАРОДНИХ ІНСТИТУЦІЙ ПЕРЕД ЗАГРОЗОЮ ПОСТКОВІДНОЇ КРИЗИ

Пандемія коронавірусу показала слабкі сторони не лише окремих життєво важливих сфер економічного та політичного життя країн, а навіть цілих авторитетних для цивілізованого світу організацій та інституцій. Річ у тім, що країни-члени Європейського союзу фактично стали неготовими до реалій життя. Європейський Союз більше не позиціювало себе як консолідація рівноправних держав. Ця ситуація найкраще проявилася у період загострення ситуації 2020 року в Італійській Республіці. Це однозначно негативно вплинуло на ЄС і водночас змусило сумніватися щодо її впливу на міжнародній арені. Відомо, що цією ситуацією вдало скористувалися Російська Федерація та близька їй Китайська Народна Республіка, які надали Італії гуманітарну допомогу. Таким чином, це була спроба «відбілити» власний національний імідж та вагомим для них аргументом для задоволення власних геополітичних завдань.

Не варто залишати без аналізу ООН. На прикладі урядової організації показано втрату авторитету. Генеральний секретар ООН Антоніу Гутереш постійно зосереджував увагу на акценті глобального об'єднання задля боротьби з Covid-19, проте це досі залишається проігнорованим. Дочірня ООН ВООЗ показала свою невідповідність та беззахисність перед раптовими масштабними спалахами пандемії. Окрім цього ВООЗ була причетною у скандалі пов'язаним із КНР через вплив останньої на політику організації у власних цілях, зокрема приховувала наявність вірусу, надавала невірно підраховану статистику тощо.

Свою чергою, не менш потужне азійське регіональне співтовариство АСЕАН зіткнулося із жорсткими реаліями пандемії. Позаяк, до подій коронавірусної кризи країни В'єтнам, Філіппіни, Індонезія і Таїланд могли конкурувати між собою та розвивати ключові сектори своїх економік. Насамперед це стосується економіки В'єтнаму,

оскільки ВВП держави нестабільно скорочується і не лише уряд цієї країни, а інших країн регіону намагається збільшити надходження доходів шляхом впровадження податкових реформ разом із розвитком експорту електроніки.

Список використаних джерел та літератури:

1. Британський експерт пояснив, у чому помилка ВООЗ щодо Китаю. Укрінформ: веб-сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3186471-ekspert-poasniv-u-comu-pomilka-vooz-sodo-kitau-britanskij-ekspert.html>
2. В ООН заявили, що ситуація з коронавірусом вийшла з-під контролю. Hromadske: веб-сайт. URL: <https://hromadske.ua/posts/v-onn-zayavili-sho-situaciya-z-koronavirusom-vijshla-z-pid-kontrolyu>
3. Москва продовжує тиснути на Рим після «гуманітарної підтримки»: допоможіть зняти санкції. Радіо Свобода: веб-сайт. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30601461.html>
4. Росія пробує позбутися санкцій під гаслами боротьби з коронавірусом. Голос Америки: веб-сайт. URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/russia-aid-coronavirus-sanctions/5358498.html>
5. ASEAN Economies Are Starting to Falter Because of COVID. BRINK: веб-сайт. URL: <https://www.brinknews.com/asean-economies-are-starting-to-falter-because-of-covid/>

Іванна Бабинець,

студентка 2 курсу,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

МІСЦЕ УКРАЇНИ У ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРІ

Сучасна геополітична теорія вказує на подвійне становище України, яка історично перебуває між двома різними цивілізаціями – західною і східною, частково належачи до кожної з них. Так, Україна виступає як своєрідний аванпост між Європою й Азією (Євразією), що надає як переваги, так і певні ризики для геополітичного майбутнього країни. З одного боку, Україна може стати містком, який поєднає обидві цивілізації, беручи від них усе найкраще. З іншого, перетворитися на країну-лімітроф («санітарну зону»), яка відокремлює демократичну Європу від авторитарної Азії (Євразії).

Метою дослідження є висвітлення теоретичних і науково-методичних засад розвитку зовнішньополітичної діяльності України, що могли б визначити місце української держави у світовій політичній системі.

Зовнішньополітичний курс України на сучасному етапі характеризується чітко визначеними орієнтирами й конкретним механізмом їх послідовної реалізації. Основні напрями зовнішньої політики України визначені Декларацією про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р., Актом проголошення її незалежності від 24 серпня 1991 р., Основними напрямами зовнішньої політики, що схвалені Верховною Радою 2 липня 1993 р. та Конституцією України, прийнятою V сесією Верховної Ради 28 червня 1996 р. Саме ці документи визначили стратегічну спрямованість зовнішньополітичного курсу України.

В основу геостратегії України покладено такі принципи формування зовнішньополітичного курсу:

- виваженість і передбачуваність зовнішньої політики;
- розбудова відносин з іншими державами та міжнародними організаціями на засадах рівноправності, взаємоповаги і невтручання в їхні внутрішні справи;
- принцип неподільності міжнародного миру і міжнародної безпеки;

- відсутність територіальних зазіхань чи претензій до сусідніх держав і невизнання жодних територіальних претензій щодо себе;
- визнання пріоритету права при вирішенні міждержавних і міжнародних конфліктів.

У своєму ставленні до Співдружності Незалежних Держав (СНД) Україна виходила насамперед з економічної та політичної доцільності існування організації, необхідності розвитку тісних і взаємовигідних торговельно-економічних, культурних, гуманітарних відносин між державами-учасниками. Україна приєдналася до Договору про створення Економічного союзу СНД, підписавши угоду про асоційоване членство.

Важливою складовою зовнішньополітичної діяльності України є розширення її участі в діяльності міжнародних організацій таких як: Організація Об'єднаних Націй (ООН); Рада Європи; Організація Північноатлантичного договору (НАТО); Світова організація торгівлі (СОТ); ЮНЕСКО; Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) та ін.

Відповідно до класифікації Міжнародного валютного фонду Україна належить до групи Emerging and Developing Europe, до якої увійшли 16 країн, як членів Європейського Союзу (ЄС), так і членів Східного партнерства. ВВП України у 2019 р. становив 150 млрд доларів США, що складало 0,3% від світового ВВП. Посідаючи 32 місце у світі за кількістю населення та 47 місце за розміром території, маючи багаті природні ресурси, Україна займає лише 55 місце у світовій торгівлі, що, за висновками міжнародних організацій та фінансових інституцій, свідчить про неефективне використання існуючого потенціалу та можливостей. Рівень ВВП на душу населення є передостаннім серед держав Європи. Обнадійливим фактором є високий рівень освіти та доступу до інтернету (29 місце у світі). Водночас, Україна є одним із лідерів серед країн-експортерів зерна, продукції металургійної та авіа промисловості, оборонного співробітництва та торгівлі озброєннями.

Українськими зовнішньополітичними результатами останніх років є:

- 1) збереження Україною в системі міжнародних відносин статусу країни з власною позицією щодо головних питань та подій світової політики;
- 2) можливість інтеграції до європейського співтовариства;
- 3) приєднання до важливих транспортних проєктів;
- 4) потенціал України як необхідний елемент системи європейської безпеки;

5) збереження стабільності, передбачуваності та виваженості зовнішньої політики.

Співробітництво України з НАТО як один із напрямів безпекової політики нашої держави спрямований на досягнення високих стандартів країн-членів Альянсу, взаємовигідну практичну взаємодію України з Альянсом у подоланні традиційних та нових викликів і загроз, а також на забезпечення належного місця і впливу України в міжнародній безпековій системі.

Політичні переваги інтеграції України в ЄС пов'язані зі створенням надійних механізмів політичної стабільності, демократії та безпеки. В економічній сфері переваги інтеграції в структурі Євро-союзу випливають із функціонування в ЄС сталої та економічно ефективної моделі організації суспільства і наявності колективних механізмів підтримання макроекономічної стабільності.

Україна та США досить непросто і довго будували дружні відносини, і процес на сьогодні ще не завершений. Україна є стратегічно важливою для США щодо відносин із Росією, що зумовлює необхідність налагодження дипломатичних і позитивних відносин між державами. Для України США також мають неабияке значення у плані фінансової допомоги, захисту на міжнародній арені, розвитку різноманітних сфер діяльності. Співпрацю між країнами підтримує і наявність української діаспори у США.

Російська агресія завдала Україні безпрецедентних людських, територіальних та економічних втрат. Російсько-українська «гібридна» війна не є локальним, периферійним конфліктом. Агресія Кремля несе не лише загрозу державності України, її суверенітету, а й єдності ЄС, загалом політичному устрою Європи.

Отже, можна сказати, що Україна в геополітичному просторі займає не вирішальну, але важливу позицію. Долаючи труднощі об'єктивного й суб'єктивного порядку, Україна успішно продовжує процес розширення своєї дипломатичної присутності у світі. Вона набуває рис впливової європейської та світової держави, дедалі більше перетворюється на реального та активного суб'єкта міжнародних відносин відмінності. Навіть будучи ослабленою, Україна може зберігати певний геополітичний статус суб'єкта, якщо вдало балансуватиме на суперечностях між інтересами світових потуг.

Список використаних джерел та літератури:

1. Ващенко К. О., Корнієнко В. О. Політологія для вчителя / Місце України в світовому політичному процесі. URL: https://web.posibnyky.vntu.edu.ua/fmib/13vashenko_politologiya_dlya_vchitelya/204..htm

2. Мир та безпека. Концепція зовнішньої політики України. Експертні рекомендації / за ред. Є. Габер, С. Корсунського, Г. Шелест. К., 2020. 108 с.

3. Політологія – узагальнюючий підручник / Роль та місце України в сучасному світі. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-119.html>

4. Пунда Ю. В., Козинець І. П., Клименко В. С. та ін. Міжнародні відносини та зовнішня політика України. К.: НУОУ ім. Івана Черняховського, 2020. 328 с.

5. Україна у світовій політиці: конспект лекцій / укладачі: С. М. Корль, М. С. Назаров, В. О. Дементов. Суми: Сумський державний університет, 2018. 140 с.

СЕКЦІЯ 2

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

*Аліна Вознюк,
студентка 3 курсу,
Національний університет «Острозька академія»*

ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ПІВДЕННО-СХІДНИХ ШТАТІВ БРАЗИЛІЇ

На сьогодні туризм є однією з найпотужніших галузей світу, а також фундаментальною основою економіки багатьох розвинених країн і країн, що розвиваються. Туризм надзвичайно впливає на такі основні галузі економіки як сільське господарство, зв'язок, будівництво, транспорт і стимулює як соціальний, так і економічний розвиток країни.

Однією з країн, де туризм відіграє значну роль у формуванні ВВП, створенні додаткових робочих місць, забезпеченні зайнятості є Бразилія. Тут завдяки стрімкому розвитку туризму з'явилося близько 10 млн робочих місць. Варто зазначити, що в Бразилії туризм є найбільш стабільною галуззю народного господарства. Цьому сприяють численні пляжі, курорти, велика кількість національних парків та заповідників, дощові ліси Амазонії, а також неповторні історичні та культурні пам'ятки.

Найбільш розвиненим і прогресивним регіоном є Південно-Східний. За площею регіон порівняно невеликий, але в цьому регіоні проживає майже половина населення країни. У регіоні зосереджені найбільші міста і промислові підприємства. Південний схід є діловим центром Бразилії та відповідає майже за 60% бразильського ВВП. Тут розташовані два головних мегаполіси Бразилії – Ріо-де-Жанейро і Сан-Паулу. Південно-східний регіон Бразилії складається із чотирьох штатів: Еспіріту-Санту, Ріо-де-Жанейро, Сан-Паулу, Мінас-Жерайс.

Еспіріту-Санту – є одним з найменших бразильських штатів. Населення становить трохи більше ніж 4 млн осіб. Столиця штату Еспіріту-Санто – Віторія. Місто займає острів у невеликій закритій бухті. Одним із найпопулярніших туристичних об'єктів штату є Художній музей, який є єдиним музеєм, присвяченим виключно візуальному мистецтву. Музейна експозиція містить роботи як місцевих, так і національних митців.

Національний парк Педра-да-Себола славиться своєю густою лісною рослинністю і скельними утвореннями, серед яких мешкають дрібні рептилії та птахи. Іншими не менш популярними пам'ятками є Галерея Гомера Масена, Виставковий центр Cais das Artes, а також Палац Anchieta.

Сьогодні маленька і затишна столиця Еспіріту-Санто відома своїми пляжами, близькістю багатьох інших туристичних destinations у штаті. Околиці міста оточені парками і лісами, мангровими заростями, пляжами, гранітними утвореннями й безліччю невеликих островами.

Штат Ріо-де-Жанейро є найвідомішим штатом Бразилії загалом. Цей штат має надзвичайно багато різноманітних туристичних ресурсів. Одна з головних особливостей Ріо – пляжі. Найзнаменитіший з них – Копакабана, варті уваги також Іпанема і Леблон. Також у Ріо знаходиться найбільший аквапарк Латинської Америки – Rio Water Planet, де працює 42 атракціони для гостей будь-якого віку. Одна з незвичайних культурних пам'яток – це музей сучасного мистецтва в Нітерой. Варта уваги не тільки колекція (друга за величиною в Бразилії), але і сама будівля, що нагадує величезну літаючу тарілку. Звідси відкривається розкішний вид через затоку на Ріо-де-Жанейро, статую Христа і гору «Цукрова Голова».

Сан-Паулу – найнаселеніший і економічно розвинений штат Бразилії. Адміністративний центр – місто Сан-Паулу є серцем економіки всієї Бразилії. Населення Сан-Паулу складає понад 12 млн осіб, що робить цей мегаполіс одним з найбільш населених міст світу. Сан-Паулу це не тільки промислово-індустріальний і фінансовий центр Бразилії, але також і найбільший транспортний вузол країни. Місто бізнесу, моди, культури, туризму пропонує своїм гостям невичерпні можливості для ведення бізнесу і проведення дозвілля.

Тут є найрізноманітніші культурні та історичні пам'ятки: парк Ібірапуера, проспект Пауліста, Міський Музей образотворчих мистецтв Сан-Паулу. У Музеї хронологічно вибудовується історія мистецтва, також Музей Живопису, Державна картинна галерея, Музей Імпіранья, що заснований Імператором Педру I. На півдні міста розташований муніципальний парк Серра-ду-Мар, частина всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, що являє собою гірський хребет, покритий пишними, тропічними лісами.

Штат Мінас-Жерайс не настільки відомий, як знамениті штати Ріо-де-Жанейро і Сан-Паулу, але і тут є достатня кількість місць гідних уваги. Другий за кількістю населення і четвертий за площею штат Бразилії розташований всередині східної частини Бра-

зильського плоскогір'я і не має виходу до Атлантичного океану. На території штату починають свій шлях до океану води річок Сан-Франсиску і Парани. Їх русла протягом тисячоліть прорізали гірські породи Бразильського нагір'я й утворили мальовничі каньйони та грандіозні водоспади.

Туристичний сектор в економіці Мінас-Жерайс набуває все більшого значення. Найбільш примітним культурним об'єктом є історичний центр міста Кричу-Прету – столиці бразильської золотої лихоманки. Тут переважає барокова архітектура, зокрема церква святого Франсиска. Іншим об'єктом міжнародного значення вважається церковний комплекс Бон-Жезус в Конгоньясі. В місті Белу-Орізонті знаходяться основні музеї, галереї штату, парки, скульптурні композиції та сучасні архітектурні пам'ятки. Велика кількість туристів відвідують заповідні території Мінас-Жерайс: Сертан (степ) на півночі штату, лісові масиви та водоспади. Слід додати, що особливий інтерес серед цих міст являє колишня столиця Мінас-Жерайс – місто Оуру-Пріето. Фактично це місто-пам'ятник, музей просто неба, об'єкт Світової спадщини ЮНЕСКО.

Отже, туристичні ресурси південно-східних штатів є надзвичайно багатими та різноманітними. Є велика кількість як природних, так і культурно-історичних ресурсів, які значно впливають на розвиток туризму.

Список використаних джерел та літератури:

1. Бразилія: Рио-де-Жанейро. URL: https://www.tourister.ru/world/america/brazil/city/rio_de_janeiro
2. Бразилія: Сан-Паулу. URL: https://www.tourister.ru/world/america/brazil/city/sao_paulo
3. Минас-Жерайс, Бразилія: отдых и отзывы. URL: <https://tourout.ru/area/minasgerais.html>
4. Туристско-рекреационные ресурсы Бразилии. URL: <https://studfile.net/preview/4547003/page:4/>
5. Юго-Восточный, южный и западный регионы Бразилии: характеристика. URL: <http://lib7.com/amerika/1249-brazil-zapad.html>
6. Minas Gerais. URL: <https://www.brazil.org.za/minas-gerais.html>
7. Welcome to Espiritu Santo. URL: <http://www.espiritusantotourism.com/>

Марія Радюк,

студентка 4 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

НАЦІОНАЛЬНІ ПАРКИ НАМІБІЇ

Намібія – це південноафриканська країна, яка займає 825 118 км², що вирізняються природним та культурним різноманіттям. Намібія є величезною країною, вона утричі більша за Велику Британію та вдвічі більша за Німеччину. Країна має унікальне поєднання дикої природи, дивовижних пейзажів та різноманітних культур. На північному сході Намібія межує з Анголою, Ботсваною і Замбією, утворюючи вузький коридор довжиною 483 км і шириною 80 км. Цей коридор має назву «смуга Каприві» і унікальний він тим, що дає Намібії вихід до річки Замбезі. На півдні країна межує з Південно-Африканською Республікою; на заході Намібію омивають води Атлантичного океану. Загалом, державний кордон Намібії становить 4220 км.

Найбільшою особливістю Намібії є саме національні парки. Одним з найбільших і унікальних парків є національний парк або солончак «Етоша», який відкрили шведський дослідник Чарльз Джон Андерссон та англійський дослідник тропіків Френсіс Гальтон в 1851 р. Дослідники подорожували разом з торговцями мідною рудою та коли звернули на північ від селища Намутоні відкрили диво дикої природи.

У 1907 р. це диво дикої природи було проголошено Національним парком «Етоша» 88 губернатором Німецької Південно-Західної Африки, Фрідріхом Фон Ліндекістером. Національний парк займає площу 22 270 км² та отримав свою назву завдяки солончаку Етоша, який займає 23% загальної площі національного парку, тим самим робить його найбільшим солончаком Африки. Раз на декілька років солончак наповнюється водою і його глибина становить 1,5 метра, однією з найважливіших особливостей солончаку Етоша є видобуток солі.

До заснування національного парку великі ссавці, а саме: слони, носороги, леви та ін. були майже знищені, тому проголошення Етоша національним парком дало можливість збільшити кількість

ссавців, але все ж деякі з них завершили своє існування ще до середини ХХ ст. Нині національний парк Етоша є домом для 114 великих і малих видів ссавців, понад 400 зареєстрованих видів птахів, десятків рептилій і навіть видів риб, в тому числі знаходиться декілька видів під загрозою зникнення, таких як чорний носоріг.

Сьогодні національний парк славиться найбільшою кількістю ссавців, таких як слон, чорно-білий носоріг, імпала з чорним обличчям, лев, жираф, леопард, еланд, зебра берчелла, спрингбок, синій гну, орикс, дамара-дік-дік та 407 зареєстрованими видами птахів, які включають: шерстистий лелека, стерв'ятник, синиця Хартлауба, синиця коропа, білохвостий сорокопуд, папуга Рупелла, папуга Мейера.

Разом з проголошенням парку «Етоша» було також проголошено у 1907 р. національний парк Наміб-Науклуфт. Разом з проголошенням національного парку було проголошено «Заповідник дичини №3», який у 1966 р. було скасовано і проголошено парк пустелі Наміб. У 1979 р. до національного парку було додано Naukluft Mountain Zebra Парк, оскільки гори Науклуфт знаходяться на значній частині території, яка охороняється.

Сучасний кордон національного парку Наміб-Науклуфт було створено в 1986 році, коли було додано зони, обмеженої для видобутку алмазів – Сперргеб'єт. Парк займає площу 49 768 км², що робить парк найбільшим національним парком в Африці та четвертим за величиною парком у світі. Пустеля Наміб – це серце національного парку. Маючи звання найстарішої пустелі світу на ній представлені піщані дюни блискучого кольору, які вважаються одними з найбільших у світі. Пейзажі включають чудові гори, природні різьблені каньйони, величезні гравійні рівнини, а також високі піщані дюни, що захоплюють.

Окрім пустелі Наміб, національний парк славиться солончаком Соссусфлей. Це глиняно-соляний солончак, розташований в морі високих червоних піщаних дюн. Солончак розташований в південному регіоні пустелі Наміб і служить однією з улюблених визначних пам'яток мандрівників, які досліджують національний парк.

Як висновок можна сказати, що нині національні парки Намібії є привабливою туристичною дестинацією та територією для досліджень. Зросла гордість намібійців за свою країну, тому Південно-Африканська країна готова розвивати туризм та досягати нових звершень в цій сфері.

Список використаних джерел і літератури:

1. Etosha National Park | Uncover the wilderness of Etosha on a safari in Namibia URL: <https://www.rhinoafrica.com/en/destinations/etosha-national-park/2644>
2. Etosha National Park URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Etosha_National_Park#Fauna
3. Etosha National Park URL: <https://www.met.gov.na/national-parks/etosha-national-park/217/>
4. Namib Naukluft Park URL: <https://www.info-namibia.com/activities-and-places-of-interest/sossusvlei/namib-naukluft-park>
5. Namib-Naukluft National Park URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Namib-Naukluft_National_Park#Wildlife
6. Namib-Naukluft National Park URL: <https://national-parks.org/namibia/namib-naukluft>
7. Namib-Naukluft Park URL: <https://www.met.gov.na/national-parks/namib-naukluft-park/224/>

Віталій Кваснікевич,

студент 4 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

ВИДИ ТУРИЗМУ В МОЛДОВІ

Розташована у Східній Європі, Молдова є країною з багатим, але маловідомим туристичним потенціалом. Межує з Румунією на заході та Україною на півночі, півдні та сході. Гордістю Молдови є природні ландшафти, місцями незаймані та загадкові, історичні місця та укріплення, які несуть подих історії та переможних битв. Тут є вина тавинні підвали, які конкурують з французькими, церкви та монастирі, в будівництво яких вкладалася душа, що в результаті стали місцями зцілення душі. Гордістю Молдови є корінні люди, які створюють дух гостинності в цій маленькій країні.

Протягом історії територія Молдавії була мостом від східного кордону Європи до західного та Балканського півострова. З 1994 року Гагаузія є автономною територіальною одиницею. Після Другої світової війни Молдова була включена до складу Радянського Союзу (1944-1991), а з міжвоєнного періоду територія Молдови також входить до складу Придністров'я (Дністровська Молдавська Республіка, адміністративний центр Тирасполь).

Після здобуття незалежності Республіка Молдова зберегла національні свята та традиції, насолоджуючись смачною, а головне екологічною національною кухнею, а також молдавськими звичаями та культурою.

Попри невелику територію, Республіка Молдова має значний туристичний потенціал, що представлений насамперед геоморфологічним аспектом території – незвичайною різноманітністю ландшафтних заповідників або природних ландшафтів і геологічних пам'яток, що мають європейське та світове значення. Пріоритетними формами туризму, які практикуються в останнє десятиліття в Республіці Молдова, є сільський, винний, культурний і оздоровчий.

Сільськогосподарські громади та мальовничі села можуть запропонувати різні послуги туристам, які бажають відпочити на природі:

– проживання в традиційних сільських будинках;

- можливість працевлаштування в сільській місцевості;
- ознайомлення з місцевим фольклором, розвагами та традиціями;
- ознайомлення з ремеслами, які практикуються в даному населеному пункті, а також можливість участі зацікавлених у ремісничому процесі;
- можливість придбання виробів ручної роботи.

Виноградники також є важливою туристичною визначною пам'яткою у сільському секторі. Протягом століть у Молдові сформувалися багаті традиції вирощування винограду та виробництва вина. Зараз у країні налічується 142 виноробні, 23 з них мають умови та досвід щодо приймання відвідувачів. Тут туристи мають можливість ознайомитися з технологією виробництва вина, поспостерігати за тим, як його розливають у пляшки й, звісно, скуштувати готовий продукт. Завдяки своїй якості багато вин, що виробляються в країні, користуються гарною репутацією на міжнародному рівні. Як виноробна країна, Республіка Молдова пропонує можливість вибрати улюблені маршрути, щоб туристи могли відвідати, за бажанням, винні підвали та підземні міста, підприємства первинної переробки вина, виробництва шампанського, бальзамів тощо. Виноробні в цілому є частиною туристичного маршруту «Винна дорога в Республіці Молдова», і є істотною мотивацією відвідати цю країну.

Республіка Молдова має багату культурну спадщину, яку можна успішно використовувати в туризмі. Загалом визначено 140 пам'яток культурної спадщини, які можуть бути включені до туристичного кола. Найдавнішими пам'ятками є поселення гетодаків і римські укріплення. Різноманітність визначних пам'яток для туристів пропонують залишки середньовічних укріплень, різноманітні археологічні комплекси, печерні монастирі, боярські хори та селянські хати. У столиці країни знаходиться неймовірна кількість пам'яток – зразків місцевої архітектури XIX-XX століть, здатних викликати інтерес у туристів. У Республіці Молдова налічується 87 музеїв з багатими колекціями експонатів. Крім того, більшість із них розташовані в будівлях особливого архітектурного значення. В основному музеї розраховані на особливий контингент відвідувачів, але не менше 20 з них заслуговують на увагу широкої публіки. Привабливим моментом національного туристичного продукту є різноманітність культур з різних районів країни. Республіка Молдова являє собою сплав національностей і культур, а отже і традицій, розмовних мов, фольклору, кухні тощо. У країні налічується близько 880 фольклорних колективів, значна частина з

яких зображують специфічні для регіону традиції та їх походження. Варто згадати про народні промисли – і як культурну цінність, і як ремісничий виріб, що пропонується туристам і заслуговує на увагу широкої громадськості.

Курорти в Республіці Молдова могли б стати вагомим курортним продуктом міжнародного рівня за умови створення навколо них належної інфраструктури. Найкращі курорти в цьому сенсі це Букурія-Сінд, Вадул-луй-Водэ, Кодру, Гір'яука, Келараші і, особливо, Нуферулалб та Кагул.

Молдова – найменш відвідувана країна в Європі, невідома потенційним туристам і не має належної туристичної інфраструктури. При належній організації та підтримці туристичний сектор Молдови міг би зрости в 10 разів протягом наступних 10 років, produkуючи до 3% зростання ВВП шляхом стимулювання розвитку бізнесу, створення робочих місць та залучення іноземних туристів. Молдова має самобутню культуру, багату спадщину та репутацію теплої гостинності, міцну основу для розвитку успішної туристичної економіки.

Список використаних джерел та літератури:

1. Explore Moldova URL: <https://www.lonelyplanet.com/moldova>
2. MOLDOVA TAPS INTO TOURISM INDUSTRY URL: <https://www.usaid.gov/results-data/success-stories/living-dream-in-moldovan-village>
3. Moldova – de la cea mai neexplorată țară din Europa la un brand turistic milenar și vizibilitate internațională URL: <https://agora.md/stiri/8945/moldova-%E2%80%93-de-la-cea-mai-neexplorata-tara-din-europa-la-un-brand-turistic-milenar-si-vizibilitate-internationala>
4. Statisticile despre turismul din Moldova sunt următoarele. Turismul Moldovei URL: <https://btet.ru/ro/emigration/topic-turizm-v-moldove-statistika-vot-kakoi-turizm-moldavii-kogda/>
5. Turismul moldovenesc se află în ascensiune URL: <https://point.md/ru/novosti/obschestvo/turismul-moldovenesc-se-afla-in-ascensiune/>

Євгенія Шелевер,

студентка 3 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ГРЕЦІЇ У ХХІ СТ.

В ХХІ столітті індустрія туризму відіграє важливу роль не тільки в житті людей, які працюють у сфері туризму, але й для економіки багатьох країн. Греція не є виключенням, тому задля розвитку туристичної галузі потрібна удосконалена інфраструктура. Згідно з офіційним вебсайтом готельної палати уряду Греції, готельна інфраструктура надає для проживання туристів 368 5-зіркових готелів, 1286 4-зіркових готелів та 2376 3-зіркових готелів. Також для зручного приїзду і виїзду з країни є 17 міжнародних аеропортів (включаючи і острови), а також десятки місцевих аеропортів, з'єднаних регулярними та чартерними рейсами. Через те, що Греція омивається трьома морями (Середземним, Іонічним та Егейським), вона має найбільший флот в Європейському Союзі, який надає велику кількість кораблів різних класів.

Особливу увагу грецький уряд приділяє адаптації туристичної інфраструктури для потреб людей з обмеженими можливостями. Ця діяльність підкріплена нормативно-правовими актами. Крім цього, Греція бере участь у Європейській мережі доступного туризму. Мета цих програм – створити базу гідного спектра послуг та інформувати людей з обмеженими можливостями про їх місце проживання та туристичні напрямки, які розроблені спеціально для них.

Греція посідає 37-е місце у світі та 18-е місце серед країн ЄС за якістю інфраструктури. Інфраструктура в Греції сильно постраждала від глибокої рецесії. Загальна вартість інфраструктурних проєктів знизилася на 31% після 2009 року, але з того часу спостерігається значне відновлення. Розрив інвестицій в інфраструктуру становить близько 0,8 відсоткового пункту ВВП (проти середньо-європейського рівня), що означає середній дефіцит витрат у розмірі 1,5 мільярда євро на рік.

Також варто зазначити, що інфраструктура Греції надає у розпорядження туристів не тільки заклади розташування, але й заклади

культури. У Грецькій Республіці є велика кількість музеїв. Взагалі кажучи, у кожному великому місті Греції є власний археологічний музей, у якому зберігаються знахідки з прилеглого району. Однак більшість з них можна знайти у великих містах, таких як Афіни, де розташовані знаменитий музей Нового Акрополя та Національний археологічний музей. Крім того, існує величезна численність галерей, таких як Національна галерея. У Салоніках також багато музеїв, зокрема Візантійський музей. Загалом по всій країні налічується близько 150 музеїв, які легко доступні для туристів.

Відпочинок в Греції має різні варіанти та плани. Любителі тихого і спокійного відпочинку та любителі активного, навіть екстремального відпочинку легко можуть знайти тут розваги. Найпопулярнішими є, звичайно, пляжі. Чиста, сонячна, чиста вода приваблює туристів з усього світу. Інфраструктура для пляжу розвинена практично по всій країні: на півночі і півдні, на півострові Пелопоннес і на багатьох островах, включаючи Евію, Крит, Корфу, Родос, Міконос та інші. Для любителів екскурсій, пам'яток історії та культури, релігійних та національних страв подорож до Греції – це фактично квиток у величезний музей просто неба. Країна з тисячолітньою історією та винятковою культурою завжди знайде чим здивувати. Завдяки унікальному поєднанню природних факторів Греція стала одним із центрів здоров'я та добробуту. Тут успішно лікують серцево-судинні захворювання, розлади нервової та опорно-рухової системи тощо. Багато курортів відомі своїми унікальними мінеральними джерелами. Для відпочинку в Греції з дітьми – налагоджена розважальна інфраструктура, безліч розваг та атракціонів, спеціальні дитячі програми в готелях. Для екстремальних видів спорту тут поширені дайвінг, віндсерфінг і всі водні види спорту. Крім того, в Греції навіть є гірськолижні курорти.

Отже, через те, що туризм в Греції переважно пляжний, підприємці які займаються туристичною галуззю розвивають туристичну інфраструктуру на острівній Греції. Як розвинена країна, яка сильно залежить від туризму, Греція пропонує широкий спектр туристичних об'єктів. Туристична інфраструктура Греції значно покращилася після Олімпійських ігор 2004 року та продовжує розширюватися завдяки значній кількості проєктів, особливо в менш туристичних районах.

Список використаних джерел та літератури:

1. 10 кращих готелів Додеканеса в 2021 році URL: https://www.tripadvisor.ru/Hotels-g189436-Dodecanese_South_Aegean-Hotels.html
2. Греція: 430 пляжів під Блакитним прапором URL: <https://www.grekodom.ua/news/2016-06-02/blue-flags>
3. Туристсько-рекреаційні ресурси Греції URL: <http://referatss.com.ua/work/turistsko-rekreacijni-resursi-grecii/>

Владислав Польовий,

судент 3 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ ТУРИЗМ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Великобританія – це країна, яка має в собі стародавню культуру, а туризм якої втілюється у її пам'ятках матеріальної й духовної цінностей. У цій країні знаходяться велика кількість важливих для історії замків, фортець та укріплень. Вони розкидані по всьому острову та на території Північної Ірландії.

Ще з давніх часів територію острова населяли племена, які звали визначну пам'ятку – Стоунхендж (2460-1500 рр. н.е.). Пам'ятка розміщена на території південної Англії у графстві Уїлтшир. У 1986 р. Стоунхендж був занесений у список ЮНЕСКО. Це місце відвідує кожного року велика кількість людей. На території Шотландії, Уельсу, та Північної Ірландії було знайдено залишки кельтських ритуальних споруд в графстві Даун, на острові Девеніш – руїни круглої вежі, кладовищ та кельтського хреста. Після війни з галлами з 58 р. до н. е. на теренах країни були збережені пам'ятки римської доби. Найбільш визначний об'єктом спадщини ЮНЕСКО – Вал Адріана. Ця споруда була зведена біля Шотландії для укріплення своїх кордонів. Визначною пам'яткою VII ст. є руїни абатства Сент-Огастин у місті Кентербері, що було доказом діяльності Св. Августина. Також збереглася церква Сент-Мартин – це найстаріша церква, що діє сьогодні, яка була включена до списку ЮНЕСКО. Після XI ст. відбулося будування світських шкіл для дітей знаті. Також було засновано Оксфордський університет. У 1040 р. розпочиналося будівництво Вестмінстерського абатства, а з 1060 р. у ньому відбувалася коронація англійських монархів. У XII ст. була збудована найвизначніша пам'ятка – Лондонський Тауер (також у списку ЮНЕСКО). З XII-XVI ст. головним стилем для архітектури стала готика. У цьому стилі будувалися собори у Йорку, Солсбері, Лінкольні, Вінчестері. Найголовнішою визначною спорудою цього стилю є Кафедральний собор в Кентербері (об'єкт спадщини ЮНЕСКО). В епоху Відродження розпочалося будування відомих всьому світу

будинків-садиб. У наш час було збережено багато таких пам'яток, один з прикладів – Давній високий будинок у Стенфорді (1594 р.). Більшість пам'яток було знищено ще після Другої світової війни, хоча багато було реставровано або побудовано знову, але за новим принципом. Багато туристів їдуть у Велику Британію для історичного туризму. Країну відвідують близько 30 млн туристів щороку. Завдяки цьому саме історико-культурний туризм розвивають найбільше, оскільки є туристичні ресурси для розвитку.

Таким чином, Велика Британія володіє значними історико-культурними ресурсами, серед яких представлені пам'ятки різних епох і стилів, що мають загальносвітове значення. Розвиток туризму Великої Британії тісно пов'язаний із популяризацією історії цієї країни, її багатої архітектурної, музейної, літературної, мистецької, образотворчої, музичної, духовної, релігійної спадщини різних епох.

Список використаних джерел та літератури:

1. Анноша Э., Карделли А., Антинори, Бишоне М. История мирового искусства. М. : ЗАО «БММ», 2008. 720 с.
2. История человечества / Б. Байер, У. Бирнштайн, Б. Гельхофф, Э. К. Шютт. М. : Изд-во АСТ ; ООО «Издательство Астрель», 2002. 640 с.
3. Коробов А. И., Иванова Ю. Все о Великобритании: Общие сведения. История. Наука. Культура. Образование. Спорт. Достопримечательности. Полезные мелочи и советы / предисл. Ю. Макарова. Харьков: Фолио, 2007. 544 с.
4. Туристичне країнознавство: країни лідери туризму: навч. посіб. / О. О. Любіцева, В. К. Кіптенко, В. І. Стафійчук, І. Г. Хільчевська, І. Г. Смирнов та ін. К.: Альтерпрес, 2008. 436 с.
5. Юрківський В. М. Країни світу: довідник. К.: Либідь, 2001. 368 с.

Віта Гордійчук,
студентка 4 курсу,
Національний університет «Острозька академія»

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ ГРУЗІЇ

В останні роки туризм в Грузії динамічно розвивається. Міжнародні туристичні візити характеризуються зростанням тенденцій, і тому спостерігається збільшення кількості засобів розміщення. Задоволений клієнт має важливе значення для досягнення високого рівня конкурентних переваг та доходів. Розвиток готельного господарства дає можливість малим та великим підприємцям розвивати готельний бізнес у регіонах та містах і тим самим створювати нові робочі місця, залучати більше туристів та сприяти економічному розвитку регіону. Розвиток готельного господарства також сприяє розвитку різноманітних видів туристичної інфраструктури.

Більшість співробітників готельної індустрії Грузії є громадянами цієї країни, велика кількість яких зайняті у сфері харчування: ресторани, кафе, лаунжі тощо.

Кількість готелів у Грузії значно зросла за останні роки, але більшість з них не відповідають міжнародним стандартам. Оскільки Грузія, як новий туристичний гравець, поступово займає своє місце на світовому туристичному ринку, усі сфери туризму знаходяться на стадії розвитку.

Завдяки розвитку обладнання та технологій, підвищенню транспортного комфорту та зниженню цін, спостерігалось різке зростання подорожей, що вплинуло на формування готельного продукту, зокрема, на створення нових засобів розміщення та нову концепцію готельних послуг.

Саме цей період пов'язаний з активізацією процесів глобалізації та концентрації у готельному секторі, що проявляється у створенні готельних мереж та великих корпорацій. Корпорація Ibis Budget (Assor) на основі домінування малобюджетного сегмента активно розвиває свої мережі по всій Європі і сьогодні вже з'явилася в Грузії. Потреби клієнтів задовольняються шляхом зменшення площі номерів і пакетів послуг у малобюджетних готелях. Грузія є однією

з країн, які мають перехідну економіку і намагаються розвивати туризм швидкими темпами. Безперечно, важливість туризму дуже важлива для таких бідних країн, як Грузія.

Цікаві тенденції розвинулися і навколо готельних апартаментів. Бум у будівництві будинків спостерігається як у Тбілісі, так і в курортних містах та селах. Люди купують квартири, щоб орендувати нерухомість і отримувати додатковий дохід, що є звичайною практикою в європейських країнах.

У Грузії зареєстровано 2390 закладів розміщення у базі даних Національної адміністрації туризму, а кількість місць для проживання – 86772. Регіональним лідером Аджарії є Батумі – з 26 019 (30%) номерів, далі йде Тбілісі – 21 144 (24%). За даними STR Global, у 2018 році коефіцієнт заповнення великих готелів Грузії становив 63,3%, що на 2,2% більше, ніж у попередньому році. Найбільше навантаження зафіксовано у серпні та вересні – 81,3% та червні – 77,5%, а найменше у січні – 39,5%, лютому – 43,9% та грудні – 44,2%. У 2019 році Тбілісі лідирує за збільшенням кількості номерів. Відкрито понад 120 нових приміщень на понад 6200 номерів. Серед них з більш ніж 1500 додатковими ліжками (24%) лідером є Тбілісі, потім Гурія 1031 (16%) та Імеретія 1027 (16%).

Кількість готелів міжнародних брендів з кожним роком різко зростає, особливо в регіонах. Значна частка (74%) фірмових готелів припадає на Тбілісі та Батумі. У 2019-2020 роках відкрилися нові брендові готелі у регіонах, серед яких: Батумі, Годердзі, Гудаурі, Зелений мис, Бакуріані, Цінандалі, Кутаїсі та Телаві. У Грузії є кілька готелів міжнародного бренду: Radisson blu iveria, Tbilisi marriott, Ibis Styles Tbilisi Center та The Biltmore Hotel, Sheraton, Holiday inn, Citadines Apart Hotel, Best Western Tbilisi, Mercure, Hotels and Preference. Міжнародні брендові готелі починають працювати й в інших різних регіонах Грузії. Best Western Premier Batumi був доданий до міжнародних брендів готелів Батумі у 2018 році. У Сайрме також почали працювати курорти Best Western Sairme. У Шекветілі відкрився преміальний міжнародний готель Paragraph Resorts & Spa Shekvetili, Autograph Collection. Збільшується кількість зареєстрованих оголошень на сайті Airbnb. У 2018 році середня кількість об'єктів у Тбілісі значно зросла на 63% і досягла 10 289, з яких в середньому на місяць бронювали лише 3 669 об'єктів. Попри зростання середньомісячного попиту на 88%, ринок Airbnb у Тбілісі має низький рівень заповнення.

У наш час сучасна готельна галузь оснащена високотехнологічними технологіями, які дають можливість щоденного розвитку

бізнесменам, що тільки розпочали свою справу. Туристична інфраструктура Грузії, зокрема, готельна відносяться до не дуже високо-розвиненого рівня, особливо в малих регіонах. Необхідно сприяти розвитку готельних послуг. Слід звернути увагу на регіони, де є потоки відвідувачів, а попит перевищує пропозицію.

Отже, Грузія має великий потенціал стати актуальним туристичним напрямком. Однак туристи з більш цивілізованих країн потребують високоякісної інфраструктури та послуг. У зв'язку з цим важливо проводити політику, яка ґрунтується на визнаннях на міжнародному рівні вимогах якості туристичних послуг. Досягнення цих міжнародних стандартів сприяє співпраця зі Всесвітньою туристичною організацією.

Список використаних джерел та літератури:

1. Готелі Грузії 2021. URL: <https://artgeorgia.ge/blog/1371-hotels-review>
2. Значення туризму для розвитку економіки Грузії. URL: <https://kapitali.ge/turizmi-ekonomika-ganvitareba/>.
3. Статистичні дані Грузії. URL: <https://www.geostat.ge/ka>.
4. Стратегія розвитку готельної індустрії Грузії. URL: <http://strategy.ge/2012/06/08/service-development-process/>.
5. Туристична політика Грузії. URL: http://www.tsu.ge/data/file_db/economist_faculty/vako.pdf

*Анна Щербина,
студентка 4 курсу,
Національний університет «Острозька академія»*

РОЗВИТОК КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В ІСПАНІЇ

Культурний туризм Іспанії є одним із видів діяльності з найвищим зростанням світового попиту, особливо на європейському ринку. Іспанія має важливу цінність культурної спадщини, якою може похвалитися, а саме те, що є не менш ніж третьою країною у світі з найбільшою кількістю місць, оголошених об'єктами всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, із загальом 47, поступаючись 54 в Італії та 53 в Китаї. UNWTO заохочує розвиток культурного туризму серед місцевих жителів як ключ до їх відновлення. Згідно з останнім щорічником, до 61,4% поїздок іспанців відбувалися переважно з культурних причин.

В Іспанії є міста, які не соромляться інвестувати, щоб розширити та покращити свою культурну пропозицію, і зробити відкриття для них не лише задоволенням і способом втекти від рутини, але й способом збагатитися та відкрити нові перспективи. Для любителів знань, мистецтва та культури Іспанія пропонує широкий вибір місць, які характеризуються сотнями років історії, звичаїв і традицій. Нині найбільш відвідуваними містами Іспанії, які пропонують свої культурні пропозиції, є Мадрид, Барселона, Валенсія, Севілья та Малага.

Поїздка в іспанську столицю – це подорож у світ мистецтва, архітектури й гастрономії, а також занурення в яскраву та автентичну культуру. Однак у Мадриді налічується понад 483 культурних об'єктів, які зберігають світову спадщину та пропонують своїм відвідувачам найкраще та 3 культурні об'єкти ЮНЕСКО, а саме: Ескоріальний монастир, Університет Алькала де Енарес та Культурний ландшафт Аранхуеса. Культурно-пізнавальними місцями столиці є: Королівський палац – один з кращих палаців Європи, палац на площі Пласа-де-Сибелес, що є однією з головних площ столиці, «Ворота Європи» – два хмарочоси-вежі, побудовані під нахилом 15 та багато інших культурних місць.

Барселона визнана столицею іспанської культури, зрівнявшись з Мадридом за загальним числом культурних об'єктів, попри те, що вона вдвічі менша. В Барселоні налічується 483 культурних місця, 4 з яких є пам'ятками ЮНЕСКО. Найкращий спосіб познайомитися з Барселоною – просто прогулюватись вуличками, де є безліч культурно-пізнавальних місць. Головні визначні пам'ятки Барселони зосереджені в районах: Старе місто – найстаріша частина каталонської столиці, центральна частина міста – Готичний квартал. Тут можна побачити руїни римських споруд і зануритися в лабіринт вузьких середньовічних вуличок. А також: храм Саграда Фамілія, що є найбільшим католицьким собором у світі, порт Велл – середньовічна корабельня і порт, тут розташована відправна точка для прогулянкових суден та історичний музей Каталонії.

Валенсія – третє за культурною місто в Іспанії, яке зі своїми 148 місцями має культурну пропозицію. Це одна з небагатьох іспанських громад, яка зберігає автентичність своєї історії разом із гармонією авангарду та сучасності. Подорож до цього місця означає ознайомлення віч-на-віч із більш ніж 2000-річною історією, насолоджуючись при цьому винятковими спорудами Міста мистецтв і наук. А щоб завершити прогулянку Валенсією, варто відвідати Lonja de Seda, споруду площею понад 2000 квадратних метрів, оголошену ЮНЕСКО об'єктом Всесвітньої спадщини.

На четвертому місці знаходиться місто Севілья з найбільшою культурною пропозицією з 96 місць. Столиця Андалузі, особливо багата на музеї та театри, славиться красою свого історичного центру, який може похвалитися трьома будівлями, оголошеними об'єктами Всесвітньої спадщини: Собором, Реалес Алькасарес та Архівом де Індіас. Культурний тур Севільї не обходиться без відвідування Музею образотворчого мистецтва, однієї з найважливіших художніх галерей в Іспанії, театральної класики, як-от Círculo Noras con Mario в театрі Лопе де Вега.

Найінтернаціональніше місто Андалузії – Малага, яке займає п'яте місце, й доводить, що має не тільки пляжний відпочинок, а й культурну пропозицію, якою можна пишатися. Якщо Ви не хочете залишати Малагу, не побачивши всього, у Вас є, окрім 84 культурних місць у столиці, місце, оголошене ЮНЕСКО об'єктом Всесвітньої спадщини. Визначні пам'ятки показують картечне минуле міста – руїни римського театру, мавританський замок 10-го століття, побудований на залишках фінікійського маяка, Alcazaba 13-го століття та прекрасну барокову базиліку. Крім історії, Малага

пропонує чудові краєвиди Коста-дель-Соль та прекрасну погоду у поєднанні з культурою та прекрасним пляжем.

Отже, культурно-пізнавальний туризм в Іспанії – один з розвинутих секторів економіки та має велику перспективу на подальший розвиток, що забезпечує зайнятість мільйонів людей і що взаємодіє майже з усіма галузями господарства. Щорічно країна приймає мільйони туристів з усього світу, яких приваблює історична та культурна спадщина країни.

Список використаних джерел та літератури:

1. Destinos y tendencias en turismo cultural. URL: <https://www.ostealea.com/actualidad/blog-turismo/marketing-y-comunicacion/destinos-y-tendencias-en-turismo-cultural>
2. El turismo cultural en España Toledo. URL: http://ibdigital.uib.es/greenstone/sites/localsite/collect/turismeCultural/index/assoc/TurismeCultural_2020Tom0/2pp415.dir/TurismeCultural_2020Tom02pp415.pdf
3. El turismo cultural en España. URL: <https://www.elmundo.es/viajes/espana/2020/08/13/5ef9fc31fdddf71998b4669.html>
4. Las 10 ciudades españolas. URL: https://www.hosteltur.com/128209_las-ciudades-espanolas-con-mayor-oferta-para-el-turismo-cultural.html

Яна Ющук,
студентка 3 курсу,
Національний університет «Острозька академія»

РОЗВИТОК ГАЛУЗЕВОГО ТУРИЗМУ ТУРЕЧЧИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Туреччина – це країна, де поєднується східний колорит, багато-вікова історія з красивою природою та якісним сервісом. Тут може відпочити кожен незалежно від фінансового становища та компанії: і сім'ї з дітьми, і гучні молодіжні компанії. Завдяки вигідному розташуванню Туреччина володіє чудовою природою й екологічно різноманітна, поєднує в собі змішання флори й фауни Африки, Азії та Європи. Туреччина стає лідером у багатьох галузях туризму на світовому рівні, у зв'язку з тим, що в країні все краще розвиваються різні галузі туризму та охочі можуть відвідати країну з різною метою. У Туреччині є курорти на будь-який смак – це одна зі складових її популярності.

Одним із найпопулярніших видів туризму у Туреччині є пляжний туризм. У Туреччині є різноманітні курорти, які підійдуть для туристів із різними вподобаннями. Пляжі тут переважно піщані та чисті, на узбережжі відсутні промислові підприємства, а море – без медуз і акул. Найпопулярніші курорти розташовані на середземноморському узбережжі. Аланія розташована на самому сході Анталійського узбережжя. У Аланії багато зелені, а пляжі – чисті. Цьому курорту надають перевагу туристи з дітьми. Саме місто не дуже велике, але багате історичними пам'ятками – завдяки чому можна урізноманітнити свій відпочинок.

Анталія – одне з найстаріших міст країни та центральне місто турецької Рів'єри. Відпочинок у місті розрахований на любителів нічного життя. Готелі, розташовані в межах міста, комфортабельні й престижні, але лише деякі з них мають свої пляжі.

Бодрум називають столицею турецького «блакитного узбережжя». Місто розташоване між двох не менш популярних курортів: на півночі це Кушадаси (Ізмір), на півдні – Мармарис.

Як світовий тренд гастрономічний туризм стає все більш популярним. Усе більше туристів стали цікавитися гастрономією Туреч-

чини. Природа, рецепти, культурна спадщина, інгредієнти, вирощені в різних регіонах країни, роблять цю країну привабливою для туристів. Хатай, Газіантеп і Стамбул визнані ЮНЕСКО містами з унікальною гастрономією – у зв'язку з цим здійснюється масштабна кампанія щодо рекламування та популяризації цього виду туризму. Туреччина готується до того, щоб стати гастрономічним центром світу.

Варто розділити Туреччину на п'ять кулінарних районів: Центральна Анатолія, Егейське узбережжя, Чорноморське побережжя, південний схід Анатолії і район Мармурового моря. У кожній місцевості готують свої особливі страви, але є страви, які об'єднують всі ці регіони. Відомо, що турецька кухня утворилася завдяки міксуванню цілого ряду національних традицій і культур.

Сироварні можуть стати одними з найцікавіших місць для гурманів у Туреччині. Також у Туреччині є кілька винних заводів. На сьогоднішній день індустрія у Туреччині розвивається, тому кількість туристів, які зацікавлені у відвідуванні винних заводів та дегустації турецьких вин, зростає. Також Туреччину відвідують задля поїздки в Стамбульську та інші кулінарні майстерні, відвідати гастрономічні фестивалі, пройти кулінарні курси та відвідати кулінарні шоу.

Гірськолижний туризм у Туреччині почав розвиватися порівняно недавно. На сьогоднішній момент найпопулярнішими гірськолижними курортами є Улудаг і Паландокен. Улудаг більше підходить для відпочинку з дітьми, а Паландокен – ідеальне місце для лижників і сноубордистів, що вміють кататися.

Лікувально-оздоровчий туризм – один із найперспективніших видів туризму у світі. Туреччина стає лідером із оздоровчого туризму у всьому світі завдяки медичній інфраструктурі та географічному положенню, тому потік іноземних туристів постійно збільшується. У зв'язку з тим, що країна хоче вступити до ЄС, було проведено медичні реформи, завдяки чому лікування у Туреччині забезпечується на високому рівні. У Туреччині існує понад 170 медичних установ, які отримали акредитацію JCI (Joint Commission International – міжнародний показник якості та безпеки медичних установ). Якість сервісу на курортах Туреччини завдяки керівництву Міністерства охорони здоров'я Туреччини не поступається п'ятизірковим готелям. У Туреччині понад 1600 термальних джерел, які успішно використовуються для лікування різних захворювань. Більшість термальних готелів має у розпорядженні добре обладнані кабінети

фізіотерапії та реабілітації, а також пропонують відвідувачам альтернативні методи лікування.

Шопінг-тури в Туреччину користуються великою популярністю. Більшість шопінг-турів організовують у Стамбул. Найяскравіший фестиваль розпродажів у Туреччині проходить щорічно у Стамбулі в червні. Хоча магазини в Стамбулі зазвичай не працюють вночі, під час проведення фестивалю через величезний наплив покупців їх двері відкриті цілодобово, і знижки на товари досягають 70%. Найбільш популярними торговими вулицями Стамбула є Істікляль і Ланелі: тут розташовані численні магазини, торгові лавки, ринки, що пропонують вибір різноманітних товарів.

Отже, останнім часом спостерігається зростання популярності різних видів туризму в Туреччині. Таке розмаїття видів туристичної індустрії, сприятливий клімат, доброзичливе населення, велика кількість готельних підприємств робить Туреччину привабливою для великої кількості туристів з усього світу. У зв'язку з тим, що Туреччина пропонує відносно недорогий та водночас якісний відпочинок, все більше туристів відвідують цю країну.

Список використаних джерел та літератури:

1. Гастрономический туризм: шесть блюд, которые стоит попробовать в Турции. URL: <https://tengritravel.kz/travel-notes/gastronomicheskii-turizm-shest-blyud-kotoryie-stoit-376256/>
2. До Туреччини за покупками URL: <https://za-kordon.in.ua/uk/podorozhi/shopinh/1929-do-turechchini-za-pokupkami>
3. Лікувально-оздоровчий туризм. URL: <http://atavizyonsaglik.com/uk/>
4. Медичний туризм для початківців: на чому спеціалізуються лікарі Туреччини і як заощадити. URL: https://www.segodnya.ua/ua/lifestyle/food_wellness/
5. Реформи медичної сфери Туреччини, як приклад швидких та ефективних змін. URL: <https://blogs.korrespondent.net/>
6. Туреччина. URL: <https://www.anextour.com.ua/destination/3/turkey>
7. У Туреччині з'являться 20 нових термальних курортів. URL: <https://www.ukrinform.ua>

Олександр Марчук,

студент 3 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

РОЗВИТОК ГАЛУЗЕВОГО ТУРИЗМУ В ЯПОНІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Японія – це острівна країна, розташована на східному узбережжі Азії, у північно-західній частині Тихого океану. Зі сходу і півдня її омиває Тихий океан, з заходу – води Японського та Східнокитайського морів, а з півночі – Охотське море. Японський архіпелаг простягнувся дугою з північного сходу на південний захід. Він складається з чотирьох великих островів Хоккайдо, Хонсю, Сікоку та Кюсю, а також понад 3 тисяч дрібних островів. Країна лежить у зоні помірного кліматичного поясу. Згідно з конституцією, Японія є унітарною конституційною монархією. Головою держави є імператор, але виконавча влада в країні зосереджена у руках прем'єр-міністра. Законодавча влада належить Парламенту, який є одним із найстарших демократичних інститутів Азії. Японія є другою за величиною економічною державою світу. Вона посідає 6-е місце за обсягами імпорту та експорту товарів і є членом «Великої вісімки». Згідно з даними за 2021 р., населення країни складає 126,919 млн осіб.

Японія до пандемії COVID-19 стрімко розвивалась в туристичному секторі. До прикладу у 2013 країну відвідало лише 10 млн туристів, а у 2018 було встановлено рекорд в 30 млн. Найбільше мандрівників прибуло з Південної Кореї, Тайваню та Китаю, які зазвичай є основними постачальниками туристів. Також очікувалось збільшити цифру до 40 млн осіб, під час проведення літніх Олімпійських ігор 2020 в Токіо.

Міністерство інфраструктури, землі, транспорту та туризму Японії активно сприяє розвитку туристичної галузі. Японських уряд та приватні підприємці дуже зацікавлені в підтриманні та розвитку туризму. В основному це через те, що такі дії сприяють збереженню неповторних та автентичних традицій японської культури. Також варто зазначити, що це виховує гордість серед місцевого населення не тільки до культури, але і до історії та традиційного побуту в цілому.

Уже декілька десятиліть Японія розвиває сферу туризму і робить в цьому великі успіхи. На сьогодні найпопулярнішими та найприбутковішими є такі види туризму, як культурно-пізнавальний, гастрономічний, релігійний, фестивальний та підводний.

Галузевий туризм в Японії може запропонувати багато різних напрямків для туристів з усього світу. Одним із найбільш популярних серед іноземців є культурно-пізнавальний туризм. Завдяки якому мандрівники краще знайомляться з історичною спадщиною країни під час відвідування різних визначних місць. Варто зазначити що в Японії є 20 об'єктів всесвітньої спадщини, включаючи замок Хімеджі, історичні пам'ятники Стародавнього Кіото та Нари. Популярні туристичні визначні пам'ятки включають Токіо та Хіросіму, гору Фуджі, Окінава.

Гастрономічний туризм в Японії за останні роки набуває небаченої популярності у туристів з усього світу. З такими звичними причини відвідати країну, як історія, культура, традиції та мистецтво, гастрономія впевнено займає своє місце. За даними опитування «Consumption Trend Survey for Foreigners Visiting Japan», яке проводилось у 2016 році Міністерством інфраструктури, землі, транспорту та туризму Японії 71% туристів головною цілю в подорожі до Японії обрали саме її кулінарні надбання.

На сьогодні стає все більш популярний відносно новий вид туризму – підводний. Ця туристична галузь пропонує туристам ознайомитись з морською флорою та фауною певної країни. Завдяки довгій береговій лінії Японії, країна може похвалитися великою кількістю морських ресурсів. Є принаймні три різні екосистеми, від крайньої півночі де ви можете знайти королівських крабів до теплого півдня, і де можна досліджувати коралові рифи. З листопада по травень можна плавати зі зграями молотів, а влітку спостерігати за мантами. Для любителів історії є старі військові уламки Другої світової війни, що знаходяться по всій береговій лінії країни. Оскільки більшість місць знаходиться всього за декілька годин від Токіо, дайвінг у Японії зручний, безпечний і захищений.

Активний туризм теж отримав своє визнання серед інших галузей туризму. Оскільки природні ресурси Японії пропонують велику кількість гірських ландшафтів та водних ресурсів. На сьогодні до активних видів туризму відносять пішохідний, лижний, водний, велосипедний, гірський, кінний, авто-, мото- і спелеотуризм. З будь-якого великого японського міста можна досить швидко доїхати до гір, так що можливостей для пішого туризму в країні посправжньому багато.

Отже, зараз Японія є привабливим місцем для туристів з усього світу. Через свою природу, культуру, автентичність та традиції японці, впевнено закріпили свою країну на світовому ринку як туристичний бренд. Держава активно сприяє розвитку туристичної галузі, покращуючи умови для підприємців та посиленням безпеки для туристів.

Список використаних джерел і літератури:

1. Культурно-пізнавальний туризм в Японії. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/670/%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20.pdf?sequence=1>
2. Японию посетило рекордное количество туристов в 2018 году – болем 30 млн: веб-сайт. URL: <https://regnum.ru/news/society/2540854.html>
3. Японія – країна вранішнього сонця. URL: <https://sites.google.com/site/yponiaorlova/home/zagalni-vidomosti>
4. Japan Endless Discovery. URL: <https://visitjapan.ru/>

Анастасія Павлова,

студентка 4 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

РОЗВИТОК МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ В ІЗРАЇЛІ

Будь-яка людина, що збирається на лікування або відпочинок в країну з іншими законами, традиціями і кліматом, повинна вивчити всі особливості життя в чужій державі, щоб уникнути непорозумінь і розчарувань. Попри нестабільний стан в Ізраїлі, перебування в цій країні на подив безпечне. На вуличках – тихо та спокійно, умиротворена атмосфера вражає. Серед країн, що пропонують іноземним громадянам широкий вибір висококласної медичної допомоги, давно і міцно лідирує Ізраїль, щорічно приймаючи сотні тисяч закордонних пацієнтів.

У 2019 р. Ізраїль піднявся на одну позицію в щорічному індексі ефективності охорони здоров'я Bloomberg, згідно з останнім індексом ефективності охорони здоров'я, опублікованому Bloomberg. Індекс Bloomberg складається з трьох компонентів, кожному з яких присвоюється різна вага: тривалість життя населення, національні витрати на охорону здоров'я на душу населення у відсотках від ВВП і витрати на охорону здоров'я на душу населення в доларах. Ізраїль входить в число шести провідних країн світу за ефективністю охорони здоров'я. Індекс, що публікується щорічно, оцінює ефективність охорони здоров'я в 56 країнах з очікуваною тривалістю життя понад 70 років, ВВП на душу населення більше ніж 5000 доларів США та населенням понад п'ять мільйонів осіб.

Сприятливий клімат Ізраїлю ще більше привертає до себе увагу, адже омивається водами чотирьох морів. Немає зимових холодів – температура не опускається нижче 6°C, іноді може досягати 20°C. А влітку завдяки низькій вологості повітря немає душшливої спеки, навіть якщо стовпчик термометра підіймається вище 40°C.

Ізраїльська асоціація медичного туризму ІМТА приймає у свої ряди виключно клініки, що керовані або мають у своєму штаті медичного директора – лікаря-фахівця або лікаря вищої категорії, який має досвід роботи в системі ізраїльської охорони здоров'я не менше 10 років. Це головна відмінність клінік – членів Асоціації ІМТА від

сотень агентів і посередників-непрофесіоналів, присутніх на ринку медичного туризму, котрі не дають ніяких гарантій успішного ходу лікування іноземного пацієнта.

Високий рівень медичних послуг, наявність висококваліфікованих фахівців світового рівня і оснащені за останнім словом науки і техніки медичні установи давно вже вивели ізраїльську медицину в ранг однієї з кращих у світі. Завдяки розвиненій і розгалуженій системі медичного туризму в Ізраїлі, лікування на Святий землі отримують тисячі іноземних пацієнтів.

Саме для забезпечення високого рівня медичних і туристичних послуг, була створена Ізраїльська асоціація медичного туризму, яка вперше об'єднала найбільш досвідчені та авторитетні організації, що діють в цій галузі. До об'єднання клінік – лідерів в галузі медичного туризму підштовхнули обставини: з одного боку, здорова конкуренція, що постійно зростає, а з іншого – збільшується армія недобросовісних посередників, які своїми непрофесійними діями підривають імідж ізраїльської медицини. Діяльність кожної клініки –члена Асоціації проводиться під жорстким контролем президії і опікунської ради Асоціації, що складаються з найбільш відомих і шанованих фахівців, політиків і громадських діячів Ізраїлю.

У медичних центрах Ізраїлю успішно виліковуються різні складні та рідкісні хвороби, в тому числі онкологія, встановлена найсучасніша апаратура, працюють лікарі найвищої кваліфікації. Завдяки цьому ізраїльська медицина визнана однією з найефективніших у світі, а завдяки Асоціації з кожним роком медичний туризм стає все більш популярним. І як наслідок, все більше людей віддають перевагу лікуванню в Ізраїлі ніж в інших розвинених країнах.

Список використаних джерел та літератури:

1. Медичний туризм. URL: <http://portal.iapm.edu.ua/portal/media/manuals/f042b0d09a7e47d2bbaa0133ab971233.pdf>
2. Розвиток медичного туризму в світі. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/17349/1/238-240.pdf>
3. TOP Experts Clinic Ichilov. Медицинский туризм в Израиле. URL: <https://ichilovtop.com/meditsinskij-turizm-v-izraile/>
4. Medical tourism association of israel. Об ассоциации. URL: <https://imta.co.il/>
5. State of Israel. Ministry of Health. Medical Tourism in Israel. URL: https://www.health.gov.il/English/Topics/Medical_Tourism/Pages/default.aspx

Ольга Врублевська,

студентка 4 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

МЕДИЧНИЙ ТУРИЗМ В ТАЙЛАНДІ

Бангкок став одним із найкращих напрямків у світі для медичного туризму завдяки доступним цінам, англомовному персоналу лікарень та чудовому обслуговуванню. Лікарні Бангкока спеціалізуються на кардіології, педіатрії, ортопедії та внутрішніх хворобах. Порівно з західними країнами ціни на лікування значно менші. Хоча точні витрати важко зазначити, тому, що у всіх різні потреби лікування, але ціни у Бангкоці на 30% нижчі ніж у Європі, та на 70% нижчі за ціни на лікування у США. За даними Medical Insights International доходи від лікувального туризму щорічно зростають на 20%. Таїланд, своєю чергою, надає такі послуги на високому рівні. За даними Туристичного Управління Таїланду, колосальні 9% відвідувачів Таїланду з 35 млн щорічно є «медичними туристами». International Medical Journal передбачає, щосвітовий медичний ринок коштує близько 13 млрд дол., а Таїланд є третім найбільшим його бенефіціаром, отримуючи 600 млн дол. доходу щороку. За підрахунками, Таїланд відвідує 350 000 медичних туристів щорічно, витрачаючи в середньому 1700 дол. у лікарнях та клініках цієї країни. Центром лікувального туризму, безсумнівно, є столиця країни – Бангкок. Королівство, станом на 2019 р., входить в ТОП 10 найкращих країн у напрямку лікувального туризму. У Таїланді налічується понад 1000 лікарень, з яких 470 – приватні. Країна пишається тим, що має найбільші приватні лікарні в Азії, а також першу азіатську лікарню, яка отримала сертифікацію ISO 9001 та акредитацію JCI. Сьогодні 37 лікарень Таїланду акредитовано JCI; усі вони є приватними. Індустрія лікувального туризму Таїланду, значною мірою, здійснюється приватними лікарнями. Тайських лікарів залучають до міжнародних лікарень, де вони можуть заробити на 70% більше, ніж у державних лікарнях. Лідерами в тайському списку є Міжнародна лікарня Бумрунград, Лікарняна група в Бангкоку та Лікарні Самітідж. Ці лікарні широко відомі у всьому світі. Як відомо, вони

обслуговують в основному іноземних пацієнтів активно шукають медичних туристів.

Не менш популярним є так званий «dental tourism». Стоматологи Бангкоку – висококваліфіковані лікарі, які для того, щоб мати справу з іноземними туристами, навчалися в найкращих університетах. Тайські стоматологи пропонують повний спектр послуг туристам. Іноземцям пропонують перш за все відвідати найбільш відому клініку Bangkok Smile – Стоматологічна мережа доктора Паулу Мало. Це найкращий провідний стоматологічний заклад Таїланду, де висококваліфікована команда спеціалістів. Клініка надає першокласні послуги людям з усього світу. Не менш відомою серед іноземців є пластична хірургія. У цьому напрямку Бангкок теж добре розвивається й приваблює туристів з усього світу. Найбільш відомою є клініка Bangkok Hospital Pataya. У лікарні найкращі спеціалісти, які використовують сучасні технології. Найпопулярнішими процедурами серед іноземців є: підтяжка обличчя і шиї, блефаропластика та ліпосакція вазер.

Отже, медицина в Таїланді з кожним роком розвивається все більше. Популярність країна отримала не тільки завдяки пляжам і гастрономії, але і місцям, де можна покращити здоров'я. Серед країн Південно-Східної Азії Королівство посідає перше місце за якістю медицини. Причинами успішного розвитку медичного туризму є лікування згідно з американською системою, доступні ціни на медичні процедури, сучасне обладнання в приватних клініках та комфортні умови. Таїланд має усі можливості та перспективи стати центром медичного туризму не лише в регіоні, а й у світі.

Список використаних джерел та літератури:

1. Bangkok Pattaya Hospital. URL: <https://www.bangkokpattayahospital.com/ru/>
2. Dental tourism in Bangkok. URL: <https://www.bangkoksmiledental.com/dental-tourism.php>
3. International medical travel journal. URL: <https://www.imtj.com/news/24m-visits-thai-hospitals-medical-tourism-2017/>
4. Reasons to Fly to Thailand for Medical Treatment. URL: <https://ua.hotels.com/go/thailand/thailand-medical-treatment>

Руслан Пімонов,

студент 4 курсу,

Національний університет «Острозька академія»

ВПЛИВ ЕПІДЕМІЇ COVID-19 НА ТУРИСТИЧНУ ІНДУСТРІЮ ТАЙЛАНДУ

Тайланд входить в число найпопулярніших туристичних країн планети, щорічно країну відвідують туристи з усього світу. Така популярність зумовлена сприятливими кліматичними умовами, багатотою культурою, різноманітними традиціями, екзотичною кухнею та великою кількістю архітектурних пам'яток. Крім цього слід відзначити досить високий рівень розвитку інфраструктури в основних туристичних районах країни.

Зважаючи на фактори, що зумовили популярність Тайланду на світовому туристичному ринку, індустрія туризму в країні показувала стабільний ріст до початку пандемії Covid-19. Так за 2019 рік Тайланд відвідало 39,8 млн туристів, що робить Тайланд одним з туристичних лідерів Південно-Східної Азії. Значний туристичний потік сприяв розвитку готельно-ресторанної справи, транспортної інфраструктури та інших сфер обслуговування туристів. Так, на піку свого розвитку, у 2019 році проживання та продовольчі послуги принесли Тайланду близько 1,03 трлн бат, що склало 15% ВВП країни. Для сфери транспорту 2019 рік був рекордним за кількістю фінансових надходжень, наприклад, загальний прибуток від авіаційного транспорту склав рекордні 64,9 млрд бат, що значно перевищувало показники минулих років.

Вперше Covid-19 було виявлено на території Тайланду 13 січня 2020 року в Бангкоку. Першими зараженими на території країни стали люди, що повернулися з Китаю та були інфіковані. Перше офіційне зараження всередині країни відбулося 31 січня. Події розвивалися динамічно, влада намагалася якомога ефективніше протистояти вірусу вводячи карантинні заходи, проте повного закриття країни уникнути не вдалося. 3 квітня управління цивільної авіації Тайланду призупинило всі пасажирські рейси з висадкою пасажирів у Тайланді з ранку 4 квітня до вечора 6 квітня. Увечері 6 квітня заборону польотів було продовжено до 18 квітня, а пізніше до 30 квітня.

Того ж дня в країні було введено комендантську годину, аби запобігти розповсюдженню інфекції по території країни, комендантська година тривала з 22 години ночі до 4 години ранку.

Туристична індустрія Таїланду через карантинні заходи зазнала колосальних збитків. На цю сферу припадає майже п'ята частина всього ВВП країни, і розв'язання фінансових проблем, що були покликані пандемією є першочерговим завданням. Так за період від січня до березня 2020 року кількість іноземних туристів, що приїхали до країни, зменшилась на 38% до 6,69 мільйонів, зокрема кількість китайських туристів, яких завжди було найбільше серед іноземних туристів, зменшилась на 60%, та становила 1,25 мільйона. Унаслідок закриття кордонів та скасування більшості міжнародних авіарейсів з 4 квітня прибуття та відбуття туристів у квітні 2020 року зменшились практично до нуля, в порівнянні з 3,2 мільйонами туристів та надходженнями на суму 4,6 мільярди доларів у тому ж місяці минулого року. Величезні збитки понесли майже всі туристичні підприємства в країні. Так, наприклад, за даними на 27 квітня 2021 року найбільша авіаційна компанія Таїланду – Airport of Thail and Plc. була вимушена взяти кредит в розмірі 25 млрд тайських бат. Таке сталося вперше після, майже 4-х десятиліть функціонування компанії. Така ситуація простежується майже у всіх великих перевізників, бо основний їх дохід надходив від туристів. Щодо готельного бізнесу, то він постраждав не менше від транспорту. Внаслідок карантину на острові Крабі було виставлено на продаж майже 90% готелів. Більшість з них великі готелі класом від 3 до 5 зірок.

Отже, можна зробити висновок, що туристична індустрія Таїланду на сьогодні знаходиться в досить поганому стані через обмеження внаслідок пандемії Covid-19. Більш того туристичний сектор економіки постраждав найбільше, оскільки з середини 2020 року й до початку 2021 не було фактично жодного туристичного прибуття в країну. Проте можна спостерігати позитивні тенденції в туристичній сфері. Влада Таїланду планує прийняти у 2021 році близько 2 млн туристів, що є дуже доброю новиною, зважаючи на ситуацію. На сьогодні країна повністю доступна для туристів, що мають повний курс вакцинації.

Список використаних джерел та літератури:

1. Компания Аэропорты Таиланда впервые берёт кредит. URL: <https://pattayapeople.ru/news/aeroport-kredit-pattaya-thailand>
2. Gross domestic product (GDP) from the accommodation and food services sector in Thailand from 2011 to 2020. URL: <https://www.statista>.

com/statistics/1023244/thailand-gdp-from-accommodation-and-food-services/

3. Number of international tourist arrivals in Thailand from 2015 to 2020. URL: <https://www.statista.com/statistics/994693/thailand-number-international-tourist-arrivals/>

4. Thailand tourist arrivals may fall by 65% in 2020 due to virus outbreak. URL: <https://www.reuters.com/article/us-thailand-economy-tourism/thailand-tourist-arrivals-may-fall-by-65-in-2020-due-to-virus-outbreak-idUSKBN22N1SO>

5. International Tourist Arrivals to Thailand. URL: https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=593&page=1

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАРУБІЖНОГО РЕГІОНОЗНАВСТВА

Ліна Закревська

ГЛОБАЛЬНИЙ ВИМІР КОНФЛІКТУ
В АФГАНІСТАНІ В ХХІ СТ.4

Єлизавета Маковій

СИРІЙСЬКА КРИЗА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ6

Анастасія Хмарина

МІГРАЦІЙНИЙ ФАКТОР ЯК ІНСТРУМЕНТ
ПОЛІТИЧНОГО ТИСКУ НА КРАЇНИ9

Сергій Коновальчук

ВІДНОСИНИ ФРН ТА КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ
ЧЕТВІРКИ12

Анастасія Ішкова

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ15

Олександра Януль

СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСТВА ЄС ЯК ОСОБЛИВОГО
ФЕНОМЕНУ ОБ'ЄДНАНОЇ ЄВРОПИ18

Владислава Велешко

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СПІЛЬНОЇ
ЗОВНІШНЬОЇ ТА БЕЗПЕКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЄС21

Марія Трачук

СЛАБКІ СТОРОНИ ОКРЕМИХ МІЖНАРОДНИХ
ІНСТИТУЦІЙ ПЕРЕД ЗАГРОЗОЮ ПОСТКОВІДНОЇ
КРИЗИ24

Іванна Бабинець

МІСЦЕ УКРАЇНИ У ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ПРОСТОРІ26

СЕКЦІЯ 2

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Аліна Вознюк

ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ПІВДЕННО-СХІДНИХ ШТАТІВ
БРАЗИЛІЇ31

Марія Радюк

НАЦІОНАЛЬНІ ПАРКИ НАМІБІЇ34

Віталій Кваснікевич

ВИДИ ТУРИЗМУ В МОЛДОВІ37

Євгенія Шелевер

РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ГРЕЦІЇ
У ХХІ СТ.40

Владислав Польовий

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ ТУРИЗМ
У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ43

Віта Гордійчук

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ ГРУЗІЇ45

Анна Щербина

РОЗВИТОК КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ
В ІСПАНІЇ48

Яна Ющук

РОЗВИТОК ГАЛУЗЕВОГО ТУРИЗМУ ТУРЕЧЧИНИ
НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ51

Олександр Марчук

РОЗВИТОК ГАЛУЗЕВОГО ТУРИЗМУ В ЯПОНІЇ
НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ54

Анастасія Павлова

РОЗВИТОК МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ В ІЗРАЇЛІ57

Ольга Врублевська

МЕДИЧНИЙ ТУРИЗМ В ТАЇЛАНДІ59

Руслан Пімонов

ВПЛИВ ЕПІДЕМІЇ COVID-19 НА ТУРИСТИЧНУ
ІНДУСТРІЮ ТАЇЛАНДУ61

Наукове видання

**МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І ТУРИЗМ:
СУЧАСНІСТЬ ТА РЕТРОСПЕКТИВА**

*Збірник матеріалів XI Всеукраїнської науково-практичної
конференції студентів та молодих учених*

28 жовтня 2021 р., м. Острог

Випуск 11

*Дякуємо за допомогу в підготовці конференції колективу
кафедри регіональних студій*

Відповідальна за видання Олександра Януль
Комп'ютерна верстка Наталії Крушинської

Контакти: Навчально-науковий інститут
міжнародних відносин та національної безпеки
Адреса: 35800 вул. Семінарська, 2, м. Острог, Рівненська обл.,
+38 036 54 30832 e-mail: studconference@ukr.net

Формат 42х30/4. Ум. друк. арк. 3,84. Електронне видання.
Зам. № 75–21. Гарнітура «Times New Roman».

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
Національного університету «Острозька академія»,
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.